

СТЕНОГРАМА

засідання Комітету з питань соціальної політики

та захисту прав ветеранів

08 січня 2023 року

Веде засідання голова Комітету ТРЕТЬЯКОВА Г.М.

ГОЛОВУЮЧА. Вітаю, шановні колеги. Микола Бабенко, ви з нами на зв'язку? Пан Олег, якщо немає пана Миколи, то я попрошу о 15:00 просто провести перекличку. Дякую.

Тоді я прошу пана Олега провести перевірку, хто на зв'язку.

АРСЕНЮК О.О. Доброго дня, шановні колеги, шановні присутні на засіданні комітету.

Третьякова Галина Миколаївна.

ГОЛОВУЮЧА. На місці.

АРСЕНЮК О.О. Цимбалюк Михайло Михайлович.

ЦИМБАЛЮК М.М. Бажаю всім здоров'я.

АРСЕНЮК О.О. Присутній.

Струневич Вадим Олегович. Відсутній.

Бабенко Микола Вікторович. Бабенко Микола Вікторович відсутній.

Арсенюк Олег Олексійович є.

Гривко Сергій Дмитрович.

ГРИВКО С.Д. Бажаю здоров'я.

АРСЕНЮК О.О. Є.

Остапенко Анатолій Дмитрович.

ОСТАПЕНКО А.Д. Добрий день, шановні колеги.

АРСЕНЮК О.О. Є, дякую, Анатолій Дмитрович.

Никорак Ірина Петрівна.

НИКОРАК І.П. Никорак присутня. Колеги, вітаю. Рада всіх бачити.

АРСЕНЮК О.О. Дякую.

Тарасенко Тарас Петрович.

ТАРАСЕНКО Т.П. Доброго дня. Є, на місці.

АРСЕНЮК О.О. Дякую.

Тимошенко Юлія Володимирівна.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Доброго дня, шановні колеги. Вітаю, я на місці.

АРСЕНЮК О.О. Циба Тетяна Вікторівна. Циба Тетяна Вікторівна. І мені доповіли те, що Бабенко Микола Вікторович вже з'явився.

БАБЕНКО М.В. Так точно, на місці.

ГОЛОВУЮЧА. О, все. Шановні колеги, у нас є кворум. Да, є, пан Олег? Таким чином ми можемо починати.

У нас на порядку денному стояло одне питання щодо розгляду проектів законів – 10378 (Кабмін) і альтернативний до нього. Але я пропоную розширити наш порядок денний і доповнити його ще одним пунктом.

До комітету в п'ятницю надійшов лист Голови парламенту від пана Стефанчука про те, що ми мусимо надати свої кандидатури від Комітету соціальної політики та захисту прав ветеранів на участь у міжпарламентських делегаціях. Водночас по одній делегації рішення ми мусимо прийняти не пізніше 8-го числа і направити свої кандидатури до пана Стефанчука. Це делегація, Постійна делегація ПАРЄ, тому в мене є пропозиція розглянути другим питанням лист пана Голови, розглянути наші кандидатури до ПАРЄ. І далі проговорити може, до 31 січня ми мусимо визначити кандидатури до інших міжпарламентських делегацій, проговорити порядок, яким чином ми це будемо розглядати далі.

Тому, якщо немає інших пропозицій, то в мене пропозиція розглянути ці два питання сьогодні на порядку денному. Потрібно голосувати, шановні народні депутати? Непотрібно.

Немає заперечень? Якщо заперечень немає, то ми підемо по порядку денному.

ОСТАПЕНКО А.Д. Запропонованому, да?

ГОЛОВУЮЧА. Пан Анатолій?

ОСТАПЕНКО А.Д. Ні-ні, я кажу, якщо зауважень немає, тоді підтримуємо вашу пропозицію, не голосуємо і далі йдемо.

ГОЛОВУЮЧА. Немає? Юлія Володимирівна, Ірина Никорак, ви не проти, щоб ми йшли по такому порядку денному?

ТИМОШЕНКО Ю.В. Тимошенко не проти.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, шановні народні депутати.

НИКОРАК І.П. Никорак також не проти.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, пані Ірино, дякую, пані Юлія.

Тоді ми йдемо по нашому порядку денному. І на першому порядку денному у нас проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення окремих питань мобілізації, військового обліку та проходження військової служби (реєстраційний номер 10378), автор – Кабінет Міністрів України .

Міністерство оборони має до нас під'єднатися, Наталія Калмикова одночасно знаходиться на комітеті антикорупційному і до нас має завітати. Я поки що озвучу, поки вона не з'явилася, у мене прохання, як тільки вона під'єднається, сказати, що вона з нами, щоб вони доповіли по-нашому законопроекту. Водночас я доведу до відома народних депутатів про роботу, яка була зроблена у суботу на спільному засіданні... на Комітеті національної безпеки на спільному засіданні декількох голів, був пан Гетманцев – комітет фінансів, була пані Підласа – бюджетний комітет, був пан Наталуха, була я, була пані Радіна, тобто були ті голови комітетів, вплив на мобілізацію яких суттєво впливає на бюджетні питання.

Тому після того, як ми розглядали цей законопроект на Комітеті національної безпеки, у мене є пропозиція розглянути наш блок питань по цьому законопроекту в наступному порядку. Я зараз запропоную просто порядок і озвучу документи, які надійшли до комітету, для того, щоб ми впродовж сьогоднішнього засідання випрацювали наші пропозиції основному комітету для підготовки. Теоретично вони будуть готувати дешку комітетську від пана Завітневича. Ми мусимо надати свій блок пропозицій до цієї дешки, і я пропоную обговорити це в чотирьох таких блоках питань.

Перше. Обговорити функціонал роботодавців. Законопроект 10378 кабмінівський містить зміни до КЗпП в двох статтях – 25 статтю і 119-у. Але також містить і зміни до 22, 24, 25 статей "Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію", яка стосується трудових відносин, а саме повноважень

роботодавця. Тому перший блок пропоную обговорити по цьому функціоналу – роботодавців. Для цього ми запросили на засідання нашого комітету в тому числі і Асоціацію роботодавців. З нами має бути Федерація роботодавців України, Українська рада бізнесу, має бути Європейська бізнес-асоціація. Я прошу потім в цьому блоці висловити свою точку зору, а також листи, які направили ці асоціації, вони теж є в матеріалах.

Другий блок – це блок соціальної політики. Це стосується і мобілізації людей з інвалідністю, і питання всиновлювачів, доглядачів і інших. В цьому блоці, в другому блоці, у нас є лист Міністерства соціальної політики, яке теж можна поділити на дві пропозиції. Перша частина мінсоцівських пропозицій стосується уточнення понять. Дуже чітко Міністерство соцполітики визначає всі категорії, які сьогодні згадуються в Законі про мобілізацію. А також є пропозиція від Мінсоцполітики розглянути ще збільшення повноважень управлінь соціального захисту в частині дозволів від'їзду резервістів і військовозобов'язаних за кордон, можна подивитися це в пропозиціях Мінсоцу. А також надійшли пропозиції Мінфіну, вони надійшли сьогодні, прямо перед засіданням нашого комітету. В матеріалах вони надіслані вже всім нашим народним депутатам. Я прошу теж подивитися на ці пропозиції.

Третій блок, хоча ми не є навіть там у другому законопроекті по кримінальній відповідальності по мобілізації, водночас я пропоную в третьому блоці розглянути відповідальність не тільки ухилянтів, але і відповідальність працівників ТЦК, яка в кабмінівському законопроекті зовсім не згадується.

І нарешті четвертий блок – це блок бюджетний. Частково Мінфін у своєму листі це дуже так, знаєте, скромно обійшов питання. Але на засіданні в суботу я це питання піднімала від нашого комітету. Під час обрахунку впливу на бюджетні видатки Закону 10378 не були враховані жодним чином жодна гривня витрат, які мають бути... були б передбачені по соціальних пільгах по родинях військовослужбовців і мобілізованих, а також

по збільшенню кількості учасників бойових дій з відповідними пільгами, які передбачені нашим Законом про статус ветеранів. Таким чином, зміни до бюджету не передбачають. Хоча в якомусь сенсі враховані зміни на підвищення мобілізованої кількості людей під час мобілізації, водночас зовсім не враховані бюджетні видатки на всі пільги, які сьогодні передбачені законом для категорій, які відповідно у 2024 році відповідно до цієї мобілізації будуть суттєво збільшені.

Тому пропонується таких чотири блоки, блоки для обговорення. Якщо є пропозиції до змін цього порядку розгляду законопроекту, то я прошу зазначити.

БАБЕНКО М.В. Галина Миколаївна...

ГОЛОВУЮЧА. Да, будь ласка, пан Микола.

БАБЕНКО М.В. Єдине, що ми це розглядаємо конкретно пропозиції Кабміну, да?

ГОЛОВУЮЧА. Ні, ми розглядаємо все, що надійшло. Надійшли також ваші пропозиції, як тільки ви їх надіслали сьогодні, вони були той же час розіслані секретаріатом всім народним депутатам. Тому я і зазначила, що те, що стосується роботодавців... Я в суботу зазначала тільки КЗпП, але ви в своїх пропозиціях зачепили також і статті про мобілізаційну підготовку та мобілізацію в частині функціоналу роботодавців. Я пропоную їх розглянути в першому блоці. Тим більше, що...

БАБЕНКО М.В. І Закон України "Про прокуратуру" так само.

ГОЛОВУЮЧА. І плюс про прокуратуру. Я думаю, що ви озвучите в цьому блоці. Тобто якщо цей порядок... мені важливо, щоб ми просто

структуровано це розглядали, щоб ми не розповзлися, щоб ми на виході сьогодні мали конкретні пропозиції і надіслали пану Завітневичу конкретні речі, які потрібно врахувати в доопрацьованому законопроекті.

Я також хочу наголосити, що війну ведуть не тільки Збройні Сили України, війну ведуть політики, і політики визначають, яким чином ми ведемо війну, чи ми її зупиняємо, чи так само як будь-яку війну зупиняли перемовини. Якщо ми вирішуємо, що ми перемовинами війну не зупиняємо і ми її ведемо, то ми як політики мусимо чітко розуміти, яким чином бюджетні видатки будуть забезпечувати нам той набір мобілізаційний, і яким чином ми будемо забезпечувати соціальні пільги, щоб не було, що в нас тільки каральні якісь заходи. В нас мають бути і привілеї, які потім суспільство має забезпечувати своїм захисникам. Тому політики, які кажуть про продовження війни, вони чітко мають розуміти, яким чином ми все це забезпечуємо і яким ресурсом. Тому про це я прошу не забувати кожного, про нашу відповідальність кожного політика за ті рішення, які ми зараз приймаємо, які мають вплив на всю країну.

Тому отака пропозиція. Скажіть, будь ласка, з'явилася пані Калмикова? Калмикова Наталія – заступник міністра оборони. Нагадаю, в її повноваження входить соціальна політика по військовослужбовцях і відповідно по учасниках бойових дій, по всьому складу мобілізаційного резерву, резервістів. Вона саме є на стиці, не на стиці, а на острие рекрутингу, тому вона також і приймала участь на Ставці під час обговорення цього законопроекту. Тому нам для його обговорення потрібно Міністерство оборони 100 відсотків. Вона пообіцяла, що вона буде у нас, тим більше, що пані Радіна в суботу від антикорупційного комітету ніяких пропозицій не висувала, там були лише питання, а інші комітети, Гетманцева, наш комітет, ми конкретизували конкретні речі: бюджет конкретизували, КЗпП, повноваження роботодавців, тобто те, що відноситься до нашого предмету відання.

Будь ласка, може, пан Олексій Кучеренко, ви з нами? Може, ви почнете представлення і нагадаєте пані Наталії, що ми її чекаємо, щоб вона підтягнулася...

Ми вас не чуємо, у вас щось із голосом. Звук, голос, мабуть, у вас якесь шифрування там іде, а дешифрування нема. О, все, чуємо.

КУЧЕРЕНКО С.А. Галина Миколаївно, ми готувалися з Наталією Фернандівною брати участь у цьому заході. У цьому заході будемо брати і ми, департамент соціального забезпечення, і Генеральний штаб. Але питання настільки складне, тому я не берусь на себе взяти ініціативу, щоб представляти позицію Міністерства оборони стосовно такого складного законопроекту. Тому ми просто змушені чекати Наталію Фернандівну, вона має в найближчий час...

ГОЛОВУЮЧА. А можете ви попросити її, щоб вона... або пан Марк, може, з вами буде, чи він теж там?

КУЧЕРЕНКО С.А. Марк Володимирович, теж він є, буде брати участь у цій конференції. Тому треба її чекати нам. *(Шум у залі)*

ТИМОШЕНКО Ю.В. Пані Галино, це Тимошенко. Може, розглянемо поки що друге питання, а потім до нас доєднається Міністерство оборони, розглянемо перше питання.

ГОЛОВУЮЧА. Слушно, да, слушно. Колеги, нема заперечень, якщо ми, поки нема пані Наталії, ми почнемо розглядати друге питання? Дякую, пані Юлія.

Гаразд, давайте тоді ми перейдемо до другого питання. Я ще раз прочитаю лист пана Стефанчука. Я сьогодні вранці згадувала, Юлія Володимирівна, що ви декілька місяців тому нагадували комітету про те, що

нам треба підсилювати нашу міжнародну складову. І також вранці сьогодні про це нагадала і пані Ольга Стефанішина: про те, що в міжпарламентських делегаціях дуже слабо в парламенті представлений соціальний блок.

Тому я би просила уважно віднестися до листа пана Голови Верховної Ради України. І зачитаю ще раз делегації, з якими офіційно працює парламент.

Це Парламентська асамблея Організації з безпеки та співробітництва в Європі (ОБСЄ). Це Парламентська асамблея Організації Чорноморського економічного співробітництва. До неї сьогодні і до ще однієї подалась пані Циба. Є вже офіційний лист в комітеті про те, що вона хоче прийняти участь або в цій, або зараз ще в іншій делегації. Третя делегація – це Парламентська асамблея НАТО. Четверта – це Парламентська асамблея ГУАМ (Грузія, Україна, Азербайджан та Молдова, нагадаю). П'ята – це Парламентський вимір Центральноєвропейської ініціативи, куди теж подалася пані Циба Тетяна. Але нагадаю, що народний депутат має приймати участь, може приймати участь лише в одній делегації. Тому нам потрібно подумати, як ми наше представництво зробимо так, щоб у нас люди були, бажано, по всіх делегаціях. Парламентська асамблея Європейський Союз – Східні сусіди. Це шоста делегація. Є Міжпарламентська асамблея православ'я. Є Восьма Парламентська асамблея франкофонії. Це ті, хто розмовляє на французькій мові, вони об'єднані. Ви знаєте, що в Європі після англійської мови другий – це французька мова і німецька. Я не знаю, хто там перший, хто там другий. Але ті, хто франкомовні, вони об'єднані в Парламентську асамблею франкофонії. Є дев'ята делегація: Міжпарламентська асамблея АСЕАН (це Асоціація держав Південно-Східної Азії). Там і пан Гривко про це казав сьогодні. Може, він там захоче. І десята – це Парламентська асамблея Ради Європи. Власне, по ній, по ПАРЄ ми мусимо прийняти сьогодні рішення.

Я знаю, що на Парламентську асамблею НАТО поданий пан Цимбалюк від "Батьківщини". Моє особисте прохання було подумати всім нам, підтримати його кандидатуру. А що стосується ПАРЄ, то особисто мої

пропозиції я зараз скажу, що я пропоную падати пана Струневича і пані Никорак Ірину, якщо ви не проти, ми зараз обговоримо, для того, щоб в ПАРЕ у нас був хтось. Тут ще є особливі вимоги щодо мови. По ОБСЄ і по ПАРЕ бажано, щоб мова була така fluent – вільна. Тому давайте обговоримо.

Окей, я зачитала всі десять делегацій, які ми мусимо обговорити. Сьогодні ми можемо прийняти рішення по всіх, а можемо прийняти рішення тільки по ПАРЕ. Але відповідно це пов'язано, якщо когось ми делегуємо в ПАРЕ, то ми маємо розуміти, що цих людей ми не можемо вже делегувати на інші делегації. Тому це начебто окремо сьогодні потрібно тільки ПАРЕ розглянути, але це питання, воно в комплексі.

Будь ласка, в кого є які пропозиції? Свої я озвучила.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Тимошенко, прошу слово.

ГОЛОВУЮЧА. Да, Юлія Володимирівна, будь ласка.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Пані голову, шановні колеги, справа в тому, що наша команда стоїть на абсолютно чітких правових позиціях. В парламенті існують і всі регламентні норми, і плюс існує законодавча база, крім того, практика парламентська, що в усі міжнародні парламентські делегації визначає кандидатури тільки фракція без комітетів. Те, що зараз практично всередині роботи парламенту або перед завершенням ми вносимо такий хаос, це не є нормально. Саме тому... Так, ми отримали від Голови Верховної Ради лист, де до 8 січня нам треба направити наші кандидатури в ПАРЕ і до 31 січня направити кандидатури в усі інші подібні організації. Ми визначилися, що це абсолютно недоречно. Ми направляємо пану Стефанчуку просто інформацію про те, що від нашої команди, від фракції "Батьківщина" в таких міжнародних парламентських групах працюють уже, по суті, з початку роботи парламенту чітко визначені люди. Ми нічого не збираємося міняти і в

той же час ми не допустимо відбору у фракції "Батьківщина" будь-яких посад, на яких люди попрацювали практично все це скликання.

Ми не розуміємо, звідки взялися взагалі ці хаотичні рухи, звідки взялося це бажання зруйнувати вже нормально функціонуючий порядок. Ми розуміємо, ну, щось, можливо, якась політична є в цьому основа, но ми в цьому брати участь не будемо. У нас всі депутати є членами подібних делегацій, у нас немає у фракції ніяких на цю тему новацій, ми просто проінформуємо Стефанчука. Ми вже, до речі, по ПАРЄ поінформували, що в нас там працює народний депутат Власенко і народний депутат Соболев, що ми нічого міняти не будемо і, безумовно, ми ніякі квоти нікому не віддамо. І я думаю, що ми, можливо, сьогодні/завтра по всім іншим нашим депутатам направимо такий самий лист інформаційний, де у нас хто працює.

І тому ми не будемо приймати участь ні в голосуванні по цьому питанню, тому що воно для нас абсолютно незрозуміле. І, на мій погляд, воно просто посіє в парламенті нову ворожнечу, нове протистояння, новий хаос. Не розумію, для чого це робиться.

Тому я просто хотіла поінформувати вас, що ми в розгляді цього питання, наша команда, участі не приймає.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, Юлія Володимирівна.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Да, для мене це теж була новинка, тому ми з вами тут однакові. Але, я думаю, що є Закон про комітети і є там, здається, 23 стаття, відповідно до яких у повноваження комітету входить також розгляд таких кандидатур. І те, що ця стаття не працювала, я думаю, що це би збентежило і Голову Верховної Ради. Я розумію, що є фракції і їх точка зору, водночас і в рекомендаціях Кокса, і відповідно в Законі про комітети чітко кажуть про підвищення ролі комітетів.

І я ще раз нагадаю, що по міжнародній нашій активності, і ви про це говорили, Комітет соціальної політики представлений в міжнародних делегаціях надзвичайно скупі. І про це кажуть і міжнародні наші партнери. Водночас вся наша цивільна частина соціалістики фінансується сьогодні за рахунок і наших партнерів, зокрема європейських, а половина цивільного бюджету утримується взагалі Німеччиною, про що нещодавно міністр фінансів Німеччини наголошував і просив міністрів фінансів інших країн потужних європейських взяти тягар фінансування українських видатків на соціалістику на себе також. Тому що ніхто не думав, що війна буде так довго. Тому це питання надзвичайно сьогодні на міжнародній арені надзвичайно чутливе. Потрібно доводити і міжнародній спільноті, що наші видатки потрібно фінансувати соціальні і просити допомоги, і наводити аргументи, чому це потрібно. Тому, мені здається, що з точки зору нашого комітету таке підсилення, воно не завадить.

Це не впливає на квоту фракційну. Я абсолютно вважаю, я про це і сказала, наприклад, що я підтримую кандидатуру від нашого комітету пана Цимбалюка в НАТО, просто має бути матриця: комітети мають надавати професіоналів, які знають там соціальну політику в нашому сенсі, фракції мають подавати квотно тих, хто потрібен, а наша справа всіх загалом взагалі єдина – не ділити зараз країну, а представляти країну в одне. І я вже сказала, що, наприклад, там в ПАРЄ я від нашого комітету рекомендувала пана Струневича і пані Никорак, хоча пані Никорак теж не з нашої фракції. Тобто у мене тут не було бажання якогось... переформатовувати квотний принцип по фракціях. Нам потрібно як комітету думати про підсилення, представлення саме соціальщиків в міжнародних делегаціях в усіх, які я назвала. Дякую, пані Юлія.

У нас з'явилася пані Калмикова на зв'язку. Пані Наталія, вітаю вас.

КАЛМИКОВА Н.Ф. Вітаю, вітаю.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую. Я ще раз повторюся, що запропоновано розглядати законопроект 10378 у такому контексті. У нас чотири блоки. Перший блок – це блок роботодавця і їх функціонал. По цьому блоку у нас теж роздвоєння таке, це розгляд КЗпП і 25 статті, яку ми з вами розглядали у суботу. І відповідно у нас сьогодні надійшли пропозиції від пана Бабенка щодо функціоналу по Закону "Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію" в частині роботодавців. Я зараз йому надам слово, а потім вам. Це перший блок.

Другий блок – це соціальна політика. У нас надійшло два листи Міністерства соцполітики, відповідно я надам їм слово, а потім вам. Вони поділяються теж по сенсу на два блоки. Перший блок – уточнення формулювань усиновлювача, доглядача і інших блоків, вони достатньо чіткі, я думаю, що ви подивитися, скажете, що ок. Але є ще одне повноваження – це збільшення повноважень управлінь соціального захисту щодо дозволу на перетин кордону для резервістів і військовослужбових, де Мінсоц пропонує, щоб дозвіл надавали територіальні центри комплектації і управління соціального захисту відповідно. І є пропозиції Мінфіну, які надійшли сьогодні вранці, ми їх розглянемо в четвертому блоці.

Третій блок – це відповідальність. Він не стосується нас, у нас не розписаний Кримінальний кодекс на наш комітет, водночас наші народні депутати неодноразово наголошували на тому, що у кабмінівського законопроекту є наголос на ухилянтів і на їх відповідальність, але немає симетричної відповідальності працівників ТЦК.

І відповідно четвертий блок – це бюджет і бюджетування military benefits, про що ми розмовляли в суботу. Я теж хотіла, щоб ви довели позицію Міністерства оборони. Ми тут попросимо, щоб і Мінфін прокоментував, і Мінсоцполітики. Якщо у вас немає заперечень щодо цього блоку, щоб ми системно розглянули і вийшли на конкретні пропозиції, то ми по ньому ідемо.

Таким чином починаємо з роботодавців. Я вже сказала, що є стаття 25, де збільшуються можливості у роботодавців вимагати від людини інформацію. Але роботодавцю надається право вимагати інформацію про місце реєстрації у резервістів і військовозобов'язаних. Таким чином начебто іде... ця стаття 25, вона каже про те, що роботодавець мусить запитати ти військовозобов'язаний чи ти резервіст. Водночас у роботодавців повноважень перевірити, чи людина є в резерві, чи військовозобов'язаним немає таких. І, з другого боку, в Законі "Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію" повноваження роботодавців виписано, вони надають інформацію, яку Міністерство оборони може перевірити також в тому числі після прийняття законопроекту 10062. Я зараз надам слово ще пану Бабенку, а потім вам комплексно по всій проблематиці роботодавців.

Микола Бабенко, будь ласка.

БАБЕНКО М.В. Так, доброго дня, шановні колеги. Значить, сьогодні мною були подані до комітету наступні пропозиції. Галино Миколаївно, чи чутно мене?

ГОЛОВУЮЧА. Чутно. Все нормально.

БАБЕНКО М.В. Дякую дуже.

Перш за все це у нас зміни до Закону України "Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію", стаття 21. Статтею 21 зокрема визначено, що роботодавці забезпечують своєчасне оповіщення і прибуття працівників до відповідних центрів комплектації. Я пропоную уточнити цю статтю доповнюючим положенням про те, що роботодавці забезпечують такі заходи шляхом вжиття відповідних інформаційних та організаційних заходів.

Для чого необхідне це уточнення? Для того, щоб було зрозуміло, що насправді, крім інформаційних і організаційних можливостей, у роботодавців будь-яких інших можливостей для виконання цієї норми закону немає і для

того, щоб потенційно на них потім не накладалися будь-які штрафи там, не було ніяких запитань до них. Я думаю, що якщо роботодавці присутні сьогодні, вони підтримають дану позицію.

Далі. В статті 22 передбачено можливість видачі повісток знову-таки роботодавцями та поліцейськими. Я пропоную виключити можливість надання повісток роботодавцями та поліцейськими, роботодавцями, розуміємо, що це не є функцією роботодавців – вручати людям повістки, а поліцейські не мають і відповідних повноважень. І в цілому і Законом України про поліцію і відповідно до загального функціоналу поліцейських, поліцейський є правоохоронним органом, а не тим органом, який зобов'язаний вручати повістки або займатися перевіркою документів.

Далі, я пропоную в статті 23, де мова йде про відстрочку від призову на військову службу під час... мобілізації, додати органи прокуратури. Чому пропоную додати органи прокуратури? Тому що на сьогодні відповідно до Конституції України прокуратура, по суті, є єдиним органом, яка представляє звинувачення держави в суді. І насправді відсутність можливості бронювання працівників фактично конституційного органу створить проблему для судової системи в цілому.

Так, і все, все.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Пані Наталя, як вам краще, щоб ви зараз відповіли на ті зауваження, які озвучила я? І потім я попрошу ще Федерацію роботодавців, щоб ви переговорили з ними.

Будь ласка, пані Наталя.

КАЛМИКОВА Н.Ф. Давайте я прокоментую і дещо попрошу прокоментувати Марка Володимировича, він тут є у нас, представник Генерального штаба.

Що стосується статті 25 Кодексу законів про працю, ми з вами проговорили, що дійсно Оберіг буде давати можливість бачити фактичне місце проживання, тим більше, ми передбачаємо в проекті закону ще обов'язок людини оновити свої дані. Тому ми повністю погоджуємося з тим, що можна виключити цей пункт. І, власне, в редакції, яку ми там вчора на вечір вже з правкою після трьох днів роботи з Комітетом з нацбезпеки, оборони і запрошеними гостями занотували, ми це внесли.

Що стосується: роботодавців забезпечують шляхом вжиття інформаційних і організаційних заходів. Особисто я розумію, що це таке слушне зауваження, Марка Володимировича я попрошу прокоментувати. Перед тим, як я передам слово Марку Володимировичу, насправді це стосується і щодо видачі повісток роботодавцями та поліцейськими.

Насправді ТЦК та СП теж, коли забезпечують заходи з там прибуття військовослужбовців, прибуття військовослужбовців на ВЛК і так далі, вони, як і інші органи, організації в Україні, крім органів сфери безпеки, теж не мають ніяких повноважень там до примусу тощо. Власне, із-за цього в нас і виникають періодично ці в тіктоках весь цей хайп і інше. Вони теж не повинні це робити примусово, вони мають створити умови.

Власне, наприклад, вчора я була в декількох військкоматах вночі, перевіряла, як вони працюють у вихідні і там у вечірній, нічний час, і в деяких військкоматах це дуже залежить насправді від керівника. В них організована можливість, вони мають там транспорт, яким вони, оскільки ВЛК винесені зараз за територію ТЦК, для того, щоб людям створити максимально сприятливі умови, люди, які прийшли в ТЦК і отримують повістки, вони потім сідають, там збираються групами невеликими і, значить, мають можливість поїхати транспортом, який забезпечує ТЦК. Власне, ну, забезпечує воно в цьому ж контексті одразу для представників роботодавців, хто тут є. Ми отримали в тому числі лист буквально зараз від однієї з асоціацій, ми дивимося які там є пропозиції. Будемо розглядати, як це зробити оптимальним чином. При цьому не забуваючи, що мобілізації і

захист країни і взагалі створення умов, за яких Україна матиме шанс до відбиття агресії подальшої, - це задача не виключно ТЦК та СП, не виключно Збройних Сил, а всієї держави. Я просто пропоную всім учасникам сьогоднішньої наради це тримати у фокусі.

Щодо видачі повісток роботодавцями та поліцейськими, я думаю... от зараз, після того я надам слово Марку Володимировичу, в нас і в попередніх нормах закону передбачалося, що ТЦК та СП надає на підприємство повістки, і роботодавець вже здійснює оповіщення, тобто роздає повістки прямо безпосередньо співробітникам на своїх підприємствах. Тобто тут питання прибрати цю норму, ну, для мене вона дискутабельна.

Марк Володимирович, я попрошу вас прокоментувати.

ГОЛОВУЮЧА. Да, будь ласка, Генштаб, пан Марк, потім Федерація профспілок України підняла руку. Потім підготуватися Федерації роботодавців України, і хто там у нас ще присутній від роботодавців.

Будь ласка, пан Марк.

АНДРУСЯК М.В. Доброго дня.

Ну, стосовно 25 статті Кодексу законів про працю. В суботу на Комітеті з питань нацбезпеки і оборони ми почули ваші пропозиції, і, як сказала пані Наталія, так, ми їх врахували. І при можливості, коли будуть вноситися зміни до законопроекту, то ми виключимо цю норму.

Стосовно оповіщення громадян поліцейськими. На сьогодні склалася така ситуація, що, в принципі, все навантаження на оповіщення військовозобов'язаних, їх призов було покладено на територіальні центри комплектування. Хоча і відповідно до Закону "Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію" це є справою всієї держави щодо переведення на функціонування в умовах особливого періоду і підприємств, і органів державної влади, і в тому числі Збройних Сил.

Законодавством от про мобілізацію і мобілізацію визначені повноваження органів місцевого самоврядування, органів виконавчої влади, підприємств, установ, організацій. Але в усіх різних законах, включаючи Закон про Збройні Сили, про оборону і профільні закони по цих органах державної влади, всі ці закони мають різне трактування. Тому в законопроекті ми намагались вирівняти ці норми і привести їх до однакового тлумачення.

Крім того, хочу процитувати Указ Президента "Про загальну мобілізацію", який був виданий 24 лютого, нагадати там норми певні, які озвучив Президент. І ми, в принципі, ці норми реалізували в законодавстві. От, наприклад, пункт 8: "Місцевим органам виконавчої влади у взаємодії з ТЦК, за участю органів місцевого самоврядування та із залученням підприємств, установ і організацій всіх форм власності організувати і забезпечити (от ключове слово – забезпечити) своєчасне оповіщення і прибуття громадян, які призиваються на військову службу".

Другий підпункт. Здійснення призову військовозобов'язаних резервістів на військову службу. І так далі.

Тобто я хочу вам сказати про те, що всі повинні виконувати ці завдання, які визначені указом Президента, і ми намагались їх врегулювати в законодавстві.

Стосовно поліцейських, які залучені до вручення повісток. В принципі, це обговорювалось і на засіданнях Кабміну, і засіданні Комітету з питань нацбезпеки і оборони, теж були представники МВС. Мені здається, це питання було вже врегульовано. Вони поряд із представниками ТЦК, їм законодавчо надається можливість чи повноваження вручати повістки. Тобто якщо на даний час це не врегульовано, то ця норма буде врегулювати такі повноваження.

Так, що ще. І стосовно органів прокуратури. Ми в 25 статті про мобілізаційну підготовку і мобілізацію поряд із іншими працівниками правоохоронних органів надаємо можливість органам прокуратури бути

заброньованими за національною економікою в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України. Тобто буде підзаконний акт, постанова Кабміну, де ці питання будуть врегульованими.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, пане Марк.

Тоді, шановні народні депутати... Будь ласка, пан Микола, будь ласка.

БАБЕНКО М.В. Тільки що сказали про те, що буде окремо постанова, тоді виникає питання: чому не буде окремою постановою врегульовано дане питання по ДБР, НАБУ, які не є конституційними органами, які не впливають на систему правосуддя взагалі? Це перше.

І ще, Галина Миколаївна, я вибачаюсь, ще питання знову-таки по прокуратурі. У нас, на жаль, єдиним виявилась органом, прокурори не залишають за собою робоче місце, тобто з ними розривається трудовий договір, якщо вони залучаються до лав Збройних Сил України. Якимось так зараз виписано це питання.

КАЛМИКОВА Н.Ф. Пане Миколо, да, давайте я тут проясню. Вчора в нас якраз це питання і було темою майже половини дня вчора роботи в комітеті. Прийшли до такої пропозиції, що всі органи, включаючи прокуратуру, ДБР, НАБУ, виконавчу і так далі, вони всі йдуть одним таким великим комплектом силових органів, органів, що здійснюють судочинство, на бронювання по постанові Кабміну. Тобто там дійсно у нас була розбіжність між тим, хто був на відстрочку і так далі, вирішили повністю всі ці структури передати на бронювання.

Що стосується звільнення зі служби у разі призову, там було дві норми, які були запропоновані до Закону України "Про прокуратуру". Перше, це як одна з вимог, це проходження військової служби або базової військової підготовки для того, щоб бути прийнятим на службу. Це стосувалося і держслужби, і Національної поліції, і прокуратури. Як пропозиція до змін це

зробити відтермінування цієї вимоги, а вимогу звільнення у разі призову на службу скасувати.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

У нас руку підняла Юлія Володимирівна Тимошенко. Будь ласка, я в першу чергу надаю народним депутатам, у нас засідання комітету, потім пан Шубін, потім Біленький, потім інші асоціації.

Будь ласка, Юлія Володимирівна.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Шановні колеги, я спробую дуже коротко. Справа в тому, що наша команда взагалі бачить інший концептуальний підхід до формування Збройних Сил України, тут не тільки Закон про мобілізацію. Я хочу підкреслити, що це не просто Закон про мобілізацію, це по суті закон, який або дозволить захистити кордони України і при цьому зберегти українську націю, або і кордони не захистимо, і українську націю не збережемо. Ви прекрасно знаєте, які зараз пішли процеси, і тому я просто скажу про декілька важливих принципів, які, ми вважаємо, мусять бути покладені в основу взагалі цього процесу, я навіть не говорю про цей закон.

Перше і головне – це добровільність і професійність. Нам незалежно від того, що йде гаряча стадія війни, нам потрібно формувати професійну армію з дуже достойною мотивацією, з дуже достойним захистом наших воїнів і через мотивацію робити зміцнення Збройних Сил України, а не через загін, знаєте, через сафарі, коли людей просто на них полюють зараз. А ви пропонуєте практично всю націю цим законом поділити на жертв і загонщиків, і туди в одну сторону віднести незахищених людей в незахищених родинах, а з іншого боку будуть поліція, місцеві органи влади, роботодавці, в тому числі територіальні центри комплектування, тобто, знаєте, така біла каста, і ті, на кого полюють, щоб просто без підготовки кинути туди на фронт.

Ви прекрасно розумієте, що за 80 днів професійного, якісного бійця, який може реально захистити Україну і своє життя, підготувати неможливо. Це просто ні в якому випадку неможливо. І тому добровільність – суттєвіше підвищення мотивації.

Я знаю, що стоїть вий в країні, де ми на це візьмемо кошти. Дорогі друзі, сьогодні поряд з нами 60 країн світу на платформі Рамштайн, нам треба організувати проведення дуже професійних глибоких аргументованих переговорів для того, щоб можна було отримати фінансовий ресурс для того, щоб мотивувати людей, щоб вони мали можливість йти в професійну армію і обирати собі військову професію. Ці люди, чоловіки, які психологічно, фізіологічно, ментально не можуть піти – це просто люди, які не вистоять там може навіть один тиждень, якщо їх туди загнати.

І тому перший принцип – це професійна армія з добровільним призовом. В тому числі треба суттєво підвищити мотивацію для того, щоб ті люди, які вже більш ніж півтора року воюють, щоб вони могли, маючи більш потужну, причому дуже різнопланову мотивацію, там залишитися.

Друге, на чому ми наполягаємо, це, безумовно... Да, ну от в першому я скажу, що, можливо, тут ще треба сказати про якість, а не кількість, це є теж дуже важливий елемент.

Друге, що я б хотіла сказати, це те, що тут мусить бути в основу покладена виключно справедливість. Справедливість, тому що сьогодні докори по всій країні, що, скажемо так, чиновники, бюрократи, силовики та ну безліч всіх, депутати, вони як би то біла кістка, а всіх інших треба кидати на фронт.

Дорогі друзі, якщо цей закон вийде з тим, що у депутатів будь-якого скликання, включаючи це скликання, у силовиків, в тому числі які зараз виконують певні функції в тилу, якщо у них залишиться бронь, я не знаю, як суспільство буде на це реагувати. Це буде просто дуже небезпечна ситуація, коли просто все це може вийти з підпорядкування, скажемо, будь-яким логічним процесам. І тому не може бути категорично броні, ніхто з

силовикив-тиловикив, із депутатів, політиків, менеджерів – будь-кого. Може бути в броні тільки певна кількість соціальних категорій. Інваліди I, II, III групи, люди з інвалідністю I, II, III групи, обов'язково це батьки багатодітних родин, де три дитини неповнолітні, але чотири і більше дітей будь-якого віку. Якщо дві дитини неповнолітні і вагітна дружина, теж це мусить бути бронь. Абсолютно точно мусить бути бронь на ті професії, саме професії, які задіяні на тих підприємствах, які реально сьогодні формують обороноздатність країни, це оборонно-промисловий комплекс.

Я також хочу чітко сказати, що ми не підтримуємо зменшення віку призову з 27 до 25, тому що просто у народу не буде далі шансу на життя. Ми будемо дуже чітко підтримувати бронь студентів будь-якої форми навчання і будь-який, скажемо, рівень освіти, який отримують, науковців, викладачів – це те, до чого взагалі нам не можна доторкатися.

І можу сказати про те, що наша команда також буде, це третій принцип, він трішки має відношення до першого, ні в якому випадку ніяких репресивних інструментів. Якщо тільки ми – Україна, горда країна, яка боронила свою землю добровільно, якщо зараз ми будемо влаштовувати цей терор, репресії, тюрми, я не знаю, там штрафи в 200 тисяч гривень за неявку кудись, я можу сказати, що ми просто, ми реально втратимо народ.

І тому не дивіться на цей документ спрощено, що можна, ламаючи через коліно і створюючи несправедливі основи для мобілізації і для залучення в армію, що ми зможемо український народ, просто так через коліно зламавши, загнати. Не можна. Ми просто себе принизимо і армію не сформуємо, і народ розбалансуємо до такого ступеня, що потім збирати не буде кого.

І потім я хочу просто поінформувати і голову комітету, і членів комітету, і всіх гостей, які зараз присутні, що у лідерів фракцій, у лідерів фракцій не було ніякого діалогу ні з Міністерством оборони, ні з, умовно кажучи, там керівниками будь-якого рівня Збройних Сил. Дорогі друзі, ми не мали ніяких діалогів, розумієте. Нам кинули цей варіант і вже в комітеті

почали, на рівні комітетів, це обговорювати. Але я вважаю, що ми не можемо так легковажно відноситися сьогодні до цього документа.

І тому ми подали правки, ми подали, ну, не правки, я так не можу сказати, правки, тому що першого читання ще не було, ми подали пропозиції в Комітет нацбезпеки. Ці пропозиції обґрунтовані, вони абсолютно чіткі, конкретні, постатейні, і ми будемо розраховувати на те, що буде повністю змінена докорінно концепція цього закону.

Да, ми розуміємо, що мобілізація потрібна. Да, ми розуміємо, що на фронті важко. Немає ніяких сумнівів, що армія мусить бути сильною, але не таким шляхом і не в таких стратегічних концептах. І тому на першому читанні наша команда утримається від голосування, на друге читання ми будемо дуже предметно працювати з текстом і в комітеті профільному для того, щоб, можливо, навіть я буду в профільному комітеті працювати, щоб переконати, що це по-іншому мусить виглядати.

А поки що просто я можу сказати, що ми утримаємося від голосування в першому читанні за цей закон. Дякую дуже.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, Юлія Володимирівна. Дякую за ґрунтовність і конкретність.

Циба Тетяна, будь ласка.

ЦИБА Т.В. Дуже дякую, колеги.

Ви знаєте, я частково хотіла, напевно, підтримати Юлію Володимирівну в чому. Знову-таки суспільство від нас вимагає соціальної справедливості, мені видається, якщо у нас заброньовані всі силовики і працівники ТЦК, то це точно не дуже про справедливість. Цілком функції поліції, функції силовиків хоча б частково могли би виконувати демобілізовані військові. Це було би нормально, справедливо. І, з іншого боку, ті люди, які декілька років або десятиліття навіть вони працювали на воєнній службі фактично, вони всі вчилися об'являти зброєю, вони

вчилися накази виконувати, вони точно більш підготовлені нежेलі хтось інший, який взагалі прийшов із зовсім цивільної професії. Тому, мені видається, тут точно треба переглянути це, не можна забронювати всіх силовиків і поставити їх в противагу іншим поточним силовикам, які зовні боронять ...*(Не чути)* Це точно треба якимось чином переглядати. Власне, головне про це.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, пані Тетяна.

Михайло Михайлович Цимбалюк, потім Сергій Гривко. Будь ласка.

ЦИМБАЛЮК М.М. Дякую.

Шановна пані голово комітету, шановна пані заступник міністра оборони, шановні колеги учасники засідання комітету! Насправді це чи не найважливіше питання, яке ми розглядаємо і розглядали минулого року, і рік так почався. Насамперед я не буду повторювати те, що сказала Юлія Тимошенко як лідер фракції і член нашого комітету. Але погоджуюсь, що питання мобілізації – це надзвичайно важливо, надзвичайно важливо і не може бути сумнівів, що новий закон потрібен, бо останніх 30 років законодавство майже не оновлювалось і ми знаємо, як, на жаль, велося, вівся військовий облік і інші речі, через те не виникає дискусії, чи потрібен закон, чи ні. Інше питання, як він появився в кінці року і з ким проводилась дискусія, і хто автори, то це також важливо зараз нам з вами встановити.

Я конкретно по суті того, про що ми обговорюємо. Погоджуюся про бронювання. Шановні колеги, якщо ми даємо право Кабміну бронювати, то для чого вам закон, бронюйте і надалі. А якщо ми виписуємо закон, то в ньому має бути чітко виписано: кому бронювання, а хто вже сьогодні готовий для того, щоб негайно допомогти провести ротацію. Я не кажу про центри комплектування, я не кажу про роти охорони, які існують при кожному ТЦК і не буду називати кількість особового складу, бо це не ті дані,

які можна розголошувати. Треба перевірити, чи всі вони пройшли бойові дії і хто з них там знаходиться, і чи не є той резерв, щоб негайно провести ротацію.

Наступне. Про тих людей, які мають вже сьогодні навички поводження зі зброєю і навіть інколи досвід бойових дій. Національна поліція, до речі, Клименко як міністр чітко заявив, скільки вони можуть виділити особового складу в разі ускладнення ситуації на фронті. Дякуючи їм, ми знаємо, що Національна гвардія воює, є бригади наступу "Лють" тощо. Але, шановні колеги, якщо говоримо про Мін'юст, виконавча служба, це треба постанову Кабміну чи, можливо, в законі. Скільки там людей, які мають досвід? Служба судової охорони – це всі силовики, колишні силовики і сьогодні вони силовики. Вони охороняють судову сьогодні гілку влади. Чи, можливо, замінити це іншими охоронними структурами, яких є дуже багато і мають ліцензії. Давайте подумати спільно з Мін'юстом про це. А Державна служба охорони в системі МВС, теж є кількість конкретного особового складу і вони мають досвід. І можна далі говорити про Державну податкову службу, про муніципальні варти, яких є велика кількість майже при кожному ОТГ. Оце про бронювання.

Мені видається нам треба подумати, що виписувати в законі, а що делегувати Кабінету Міністрів. Тут не говорили про строковиків. Вибачте, вже рік ми про це кажемо у Верховній Раді. Міністерство оборони має бути ініціатором, ці люди і надалі продовжують отримувати копійки, дехто з них по декілька термінів вже відслужив. Кабмін тут пропонує, давайте протягом 60 днів їх демобілізуємо або відправимо у запас. А чому 60, може вистачить 30. Давайте і про це подумаємо.

Наступне. Шановні колеги, органи місцевої влади. Ми делегуємо їм вручати повістки? Сьогодні кому, голові сільського ОТГ? Шановні колеги, давайте ми тоді розділимо і повноваження. Цього не можна допустити, бо він сьогодні, той голова чи головиха ОТГ буде самі визначати, кому вручати повістки, кому ні. Це має робити особа посадова, яка уповноважена законом.

Те саме стосується роботодавців. Роботодавець сьогодні зацікавлений, щоб у нього працював якісний найманий працівник. Якщо вони ще будуть на підприємстві вручати повістки, ми заженемо сьогодні економіку і далі в тінь. Шановні колеги, це теж є сумнівна така пропозиція.

По демобілізації 36 місяців. Ну, давайте, можливо, розглянемо, ми знаємо, на робочій групі, яка вже, на жаль, вже не існує тепер, бо не збирається, говорили про хоча би 24 місяці, бо 36, я не знаю, чи ті всі, що на нулі, витримають такий термін.

По особах з інвалідністю. Шановні колеги, якщо придатний чи непридатний, ми знову повертаємо це повноваження ВЛК, на яких було найбільше скарги, вони знову будуть призначати, хто придатний/непридатний. Особи з інвалідністю III групи, там є ті особи, які без часткових кінцівок і інші речі. Давайте ми встановимо перелік тих хвороб, де чітко буде видно, де придатний чи непридатний, давайте залишимо їм право за власним бажанням продовжувати або йти на службу.

І, шановні, по педагогічних працівниках. До речі, Кабмін дає нормальні там пропозиції. Єдине є уточнення, запишіть, будь ласка, представники Міністерства оборони. Ми, ви, вірніше, пропонуєте викладацькому складу вищих навчальних закладів з вченим званням і ступенем, а далі по тексту: викладачам ПТУ, довшої освіти. Тобто виходить так, що викладач без звання у ПТУ і в коледжі, без вченого звання і ступеня, має право на відстрочку, а викладач вишу, просто викладач або старший викладач без вченого звання і ступеню не має права на відстрочку. Це нонсенс, вони всі вже думають, як звільнитися.

І на завершення, шановні колеги. Два міністерства, це Міністерство соціальної політики, яке підготувало фахові пропозиції до цього законопроекту, і поставило багато запитань, на які треба дати відповідь.

І наступне, сьогодні прийшов висновок Мінфіну. Шановні колеги, кожен законопроект має фінансово-економічне обґрунтування. Тут є надзвичайно велике питання: чи Кабінет Міністрів, подаючи цю законодавчу

ініціативу, все врахував з фінансово-економічним обґрунтуванням чи недопрацював? Через це чи є зміст проходити перше читання, чи, можливо, відкликати Кабінету Міністрів, допрацювати з тими всіма пропозиціями і в найкоротші терміни подати збалансований законопроект, звичайно, не всіх задовольнить будь-яка версія, але зробити для того, щоби цей закон діяв. Бо кожне рішення чи пропозиція має мати де брати гроші, резерви потрібно шукати, бо про оцих, що я говорив, людей у погонах, в них сьогодні фінансується. Можливо, розглянути ці питання, щоб не було настільки додаткових коштів знову шукати від роботодавців, яких теж тут ми в дечому обмежуємо.

Вибачте за емоційність. Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, Михайло Михайлович.

Наталія Калмикова – відповідь і потім Анатолій Остапенко.

КАЛМИКОВА Н.Ф. Так, в мене було щодо строковиків, чому 60 днів. Річ в тім, що процес звільнення, він не відбувається ніколи одномоментно, це цілий комплекс процедур плюс. Генеральний штаб пішов назустріч для того, щоб надати можливість звільнитися строковикам, але ми всі розуміємо, що для того, щоб когось звільнити, треба когось на це місце поставити. Тому вони зараз вже дивляться, як перекомбінувати, переструктурувати для того, щоб як тільки буде підписано законопроект, закон вже, звільняти молодь, яка несправедливо опинилася на службі і не мала можливості звільнитися саме через військовий стан.

І другий коментар, це щодо переліку професій, і це дуже слушне зауваження. Більше того, у нас є дві постанови Кабінету Міністрів, які регулюють порядки бронювання, це 45 Постанова і 76-а. От, власне, 45-а, яка власне, і діяла завжди, в ній визначається перелік професій та посад, там вичерпний був раніше перелік професій і посад, який ми плануємо теж пропонувати туди свої зміни.

Будемо вдячні за з вашого боку пропозиції щодо того, які саме мають бути унормовані. Тому що насправді робити перелік професій і посад в законопроекті на рівні закону України – це, напевно, дуже глибока деталізація для такого рівня полісу, враховуючи рівень абстракції, який має бути на рівні закону. Але знову ж таки ми відкриті для діалогу, нам важливо зберегти баланс між тими, хто зараз служить і очікує моменту, коли зможуть отримати відпустку, ротацію, звільнення, і людьми, яких ми маємо залучити до захисту Батьківщини.

Все, власне, в мене всі коментарі.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, пані Наталія.

Анатолій Остапенко. І я думаю, шановні колеги, нам потрібно додати ще роботодавців, да, ще Сергій Гривко, а потім Анатолій Остапенко. Я перепрошую, пане Анатолій, бо я по черзі.

Будь ласка, пан Сергій.

ГРИВКО С.Д. Дуже дякую, Галина Миколаївна. Шановні колеги, шановні учасники нашого комітету, у мене пара таких тез і, напевно, три питання.

Відповідно перше питання, перша теза. Я хотів сказати, що Міністерству оборони потрібно звернути на ідеологічний аспект, тому що безпосередньо відсутня чи дуже низька в цьому напрямку робота. Можливо, Міністерству оборони потрібно підштовхувати Міністерство культури чи в цілому уряд до якісної ідеологічної роботи, щоб була мотивація для людей і розуміння ситуації і, в принципі, для того, щоб вони йшли до лав Збройних Сил України. Вважаю, тут, напевно, дуже низька робота, і тому я б хотів звернути на це питання всіх шановних колег і відповідно учасників нашого комітету.

Друге питання, з приводу забезпечення цього законопроекту. Я б хотів, щоб Міністерство оборони, Генштаб подумали над наступною тезою, що є

люди вмотивовані, ідеологічно вмотивовані, які пішли добровільно захищати нашу країну. Відповідно можливо забезпечити їм якісь за це надбавки для того, щоб була мотивація йти добровільно, не так, як, наприклад, працюють ТЦК, там вже дуже багато відео у цьому напрямку. І можливо, для підприємців зробити якусь плату і відповідно відтермінування від того, щоб вони... якусь, скажімо так, коротку бронь і відповідно плату для того, щоб вони могли наповнювати бюджет і відповідно працювати, в кого це добре виходить. Це друга теза.

Третя теза, з приводу науковців, аспірантів і зовсім забули про тренера-викладача, таку професію, яка безпосередньо, їх не дуже багато. В принципі, да, в містах, це люди, які безпосередньо працюють з дітками, готують наших олімпійців і тому подібне. І відповідно їх просто забули з приводу того, що... хоча вони педагогічні по суті працівники. Я б хотів, щоб і Генштаб звернув на це питання, і Міністерство оборони.

І, скажімо, три питання. Безпосередньо перше. От якщо ми дозволяємо, наприклад, поліції видавати повістки, то тоді навіщо в ТЦК... ну, значна частина людей в ТЦК, якщо залишити їм просто адмінресурс, який буде вести просто справи, а частину, скажімо, не бронювати. Це перше питання.

Друге питання. Яка позиція з приводу військових пенсіонерів у Генштабу і Міністерства оборони, тому що я знаю, багато з них мобілізувалось 24 числа, коли почалося широкомасштабне вторгнення, і яка кількість їх зараз залишилась? Тому що я постійно чую від Міністерства оборони, Генштабу, що потрібні професійні військові, а це безпосередньо професійні військові, які розуміють, які пішли, вибрали цю професію безпосередньо захищати нашу Україну.

І третє питання. Яка позиція щодо мобілізації ув'язнених? Я хотів би з цього почути позицію Міністерства оборони і Генштабу. Дуже дякую.

ГОЛОВУЮЧА. По ув'язнених прокоментуйте, пані Наталія, бо була і в засобах масової інформації...

КАЛМИКОВА Н.Ф. Була і в засобах масової інформації позиція Головнокомандувача по ув'язнених досить така чітка, що армія не місце, куди треба відправляти людей, які створили злочин. Але у нас зараз ще тривають дискусії щодо того, що, по-перше, люди, які відбувають умовно покарання, тут же в законопроект внесена можливість їм бути призваними. І ми вчора, ні, не вчора, в суботу теж була така дискусія в Комітеті з нацбезпеки і оборони саме з цього питання, ми зараз ще дообговорюємо, я чекаю пропозиції від колег, у мене є пропозиція від Міністерства юстиції додатково щодо ув'язнених і можливості їх служби. Тут скоріше так, можливість у людини повинна бути, але при цьому за рішенням командира приймати чи ні.

ГОЛОВУЮЧА. Тобто добровільність. Якщо люди хочуть змити свої злочини і якщо це злочини легкі, якщо це там не вбивство, тобто треба дивитися і диференціювати, якщо це не рецидив, якщо це вперше. Особливо тяжкі, звісно, прибрати, армія не місце для того, щоб людина там передисципліновувалась чи якимось там, але є купа ув'язнених, які хочуть це зробити. І чому ні. Якщо ми їх утримуємо і це легкі злочини, то, я думаю, що це треба розглядати.

КАЛМИКОВА Н.Ф. І другий коментар щодо штатів ТЦК, необхідності переглянути штати. Я поясню трошки більше, можливо, про роботу ТЦК та СП. В ТЦК та СП є дві, по-перше, категорії: є держслужбовці і є військовослужбовці. Вони на різних функціях, на різних посадах. Частина веде облік, частина займається мобілізацією, частина займається родинами і соціальними питаннями, і це насправді в свій час, коли перетворились військкомати в ТЦК та СП, оця частина, вона і має нарощуватись, тому що це одна з таких важливих функцій – саме ТЦК та СП як такого регіонального представництва Збройних Сил, максимально наближеного до місця, де живе

родина військовослужбовця. Тому видати повістку, саме технічно видати повістку – це насправді мінімальна частина роботи. І більша частина роботи стоїть в тому, щоб обліковувати, оформляти, передавати дані. Якщо ви знаєте, наприклад, ситуації, коли людина потрапила в полон або є зниклою безвісти, родина звертається до ТЦК та СП, і ТЦК та СП має провести всі ті процедури. Ми обговорювали неодноразово, що навіть взагалі зняти всі комунікації з підрозділом, щоб це залишалось на ТЦК та СП.

Тому за результатами, коли буде прийнято законопроект і ми будемо аналізувати, дивитись ефективність залучення... ми бачимо необхідність залучення Національної поліції саме до вручення повісток, це, власне, насправді можливість розширення мережі, ми будемо дивитись, яким чином оптимізувати. Ми не зацікавлені в тому, щоб у нас були просто роздуті штати, нам важливий результат. Тому, власне, наприклад, там ми і виїжджаємо, і перевірки особисто проводимо тощо, тому що не той час в країні, коли ми можемо просто профанувати роботу.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, пані Наталія.

Анатолій Остапенко, будь ласка.

ОСТАПЕНКО А.Д. Добрий день, шановні колеги! Я, в принципі, підтримую всіх, хто виступав сьогодні, да. Але я хочу нагадати, що даний законопроект, який викликав масу зауважень від суспільства, був поданий Кабінетом Міністрів, і на сьогодні ми бачимо коментарі деяких урядовців, які є членами Кабінету Міністрів, щодо виправлень даного законопроекту. Тоді в мене виникає питання: як цей законопроект народився, як він тоді подавався до Верховної Ради України, що у нас в Кабінеті Міністрів навіть немає узгоджених позицій між урядовцями?

Тому, якщо кажучи до там поліцейських, там до інших, я по особистому досвіду можу сказати, що проходячи ВЛК в тому році, в 2023

році, я бачив, як працює ТЦК та СП. Сьогодні даний законопроект є важливим, якщо хтось там не хоче голосувати за мобілізацію або її не підтримує, це, значить, людина, яка свідомо по суті хоче поразки України.

Тому я вважаю особисто, що даний законопроект треба повертати на доопрацювання, тим більше Кабінет Міністрів своїми постановами може чітко врегулювати деякі позиції на рівні Міністерства оборони, Генерального штабу наказами деякі питання може врегулювати і в певній мірі перекладання обов'язків ТЦК і СП на поліцію також неприпустимо.

Ну, на сьогодні моя позиція – направити його на доопрацювання, хай тоді Кабінет Міністрів допрацює з усіма пропозиціями і зауваженнями як від своїх центральних органів виконавчої влади, так від народних депутатів, і внесе знову ж його від Кабміну. І ми всі будемо відповідальними як Верховна Рада, як Кабінет Міністрів, як військові і Офіс Президента, тому що в нас Президент є Верховним Головнокомандувачем, тому тут всі в синергії повинні працювати на сьогоднішній день. І в питанні якраз виживання України як нації, як держави повинні бути зацікавлені всі громадяни України.

Тому у мене позиція така, що направити даний закон на доопрацювання і далі тоді провести засідання комітету, направити свої пропозиції комітету, вже більш чіткі, не сьогодні так швидко, а направити їх до Кабінету Міністрів і тоді приймати дане рішення, яке буде внесено Кабінетом Міністрів і в саму редакцію.

Дякую, шановні колеги.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, пане Анатолію.

Будь ласка, пан Олександр Шубін, потім Сергій Біленький.

ШУБІН О.О. Дякую. Доброго дня! Чути?

ГОЛОВУЮЧА. Чути, чути.

ШУБІН О.О. Дякую.

Шановна Галина Миколаївна, шановні народні депутати! Ми розуміємо важливість цього законопроекту для мобілізаційної спроможності України і для перемоги, але вважаємо, що в цій редакції законопроект потребує суттєвого доопрацювання.

По статті 25 КЗпП. Я хотів би звернути увагу на положення Закону про військовий обов'язок, згідно з цим законом є всього п'ять категорій громадян України: допризовники, призовники, військовослужбовці, військовозобов'язані і резервісти. Тобто особи до 16 років, з 16 років до 27 на даний момент, особи, які служать і мають місце роботи, і дві інших категорії громадян України, відповідно до яких знімається заборона вимагати інформацію про місце проживання тимчасово або прописки по 24 статті Конституції, це право на недискримінацію за місцем проживання навіть у воєнний час не припиняється. Але питання виникає: застосунок цієї статті, яким чином знімається заборона і роботодавець у одного буде питати, у іншого не буде? Тобто обов'язку вести цей реєстр немає, а заборона знімається. Нам видається, що тут є великі можливості для дискримінації великої кількості людей за місцем проживання, а фактично йдеться про повернення інституту прописки, який багато-багато разів критикувався європейським співтовариством. Завдання євроінтеграції також не знімається.

Щодо статті 22 Закону про мобілізацію я хотів би звернути увагу. Мені здається, що не дуже ми її уважно читаємо: на всіх громадян України покладається, без виключення, на всіх громадян України покладається обов'язок реєстрації електронного кабінету і внесення туди даних. На кого покладається обов'язок мати взагалі електронний прилад для реєстрації, контролю за тим, чи надійшло повідомлення, чи не надійшло? Це загальний обов'язок, який фактично дискримінує, з нашої точки зору, за матеріальною ознакою громадян України. Бо далеко не в усіх є комп'ютер, планшет, смартфон чи смартфон, який постійно працює. Електронна повістка так само

зобов'язує фактично кожного громадянина України мати реєстрацію і регулярно перевіряти, чи є йому повістка, чи немає.

З іншого боку, викликає питання зобов'язання всіх громадян України, без виключення всіх, не військовозобов'язаних, з'являтися за повісткою на обстеження військово-медичної комісії і лікування, я підкреслюю, просто цитую норму законопроекту: зобов'язання проходити медичний огляд та лікування в лікувально-профілактичних закладах, ладно, за рішенням військово-лікарської комісії – за рішенням відповідного ТЦК. Тобто будь-який громадянин України зобов'язаний не лише прийти на ВЛК, але й пройти лікування, яке йому прописано за рішенням ТЦК. Тобто мови про свободу громадянин в питаннях, пов'язаних із охороною здоров'я, тут не йде.

Так само обов'язок військовозобов'язаного не лише прийти за повісткою, але і в разі оголошення чи продовження мобілізації протягом 20 днів самостійно з'явитися в ТЦК для уточнення даних. Разом із можливістю накладення адміністративних штрафів за рішенням ТЦК будь-який пропуск на один день вже є порушенням адміністративного законодавства і можливістю посадової особи ТЦК обмежити право на володіння майном, право на пересування, тобто будь-яке право громадянина. Тобто ми вважаємо, що цей... Безумовно, те, що сьогодні говорилось про органи поліції, про питання, пов'язані з освітянами, ми вважаємо, що цей документ потребує суттєвого доопрацювання саме з точки зору уточнення окремих положень його, тому що вони можуть призводити до масштабних зловживань.

Але загалом хотілося б наголосити на тому, що мобілізація передбачає не лише мобілізацію військової частини нашого суспільства, але і мобілізацію військової економіки. На сьогоднішній день спостерігаються величезні проблеми на підприємствах всіх форм власності і критичної інфраструктури із наявністю працівників. І, можливо, доцільно було б в доопрацюванні законопроекту поставити питання мобілізації на трудовий фронт. Там, де мова йде про відновлення критичної інфраструктури, ремонту

зв'язку, ремонту електрики, водопостачання, тепlopостачання, виробництво оборонної техніки, якщо там не буде працівників, відповідним чином і військовий фронт буде працювати зовсім по-іншому.

Дякую. Прошу врахувати.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Пані Наталія, я думаю, що тут треба зафіксувати з виступу пана Олександра, ця мобілізація і на трудовий фронт, і мобілізація до війська одночасно – це те, що має об'єднувати націю. То єсть ми ж з вами розуміємо як державники, що нам потрібна і економіка, що утримання одного військового – це щонайменше шість, Президент сказав шість осіб, насправді від шести до дванадцяти осіб, які мають працювати в економіці. Нам треба оцей конструкт продумати. Дякую, пане Олександр, як завжди, чекаємо конкретних пропозицій від вас максимально швидко.

Сергій Біленький, будь ласка.

БІЛЕНЬКИЙ С.Л. Шановна Галина Миколаївна, члени комітету, я буду сьогодні виступати від двох організацій: СПО роботодавців і Конфедерація роботодавців, Олексій Мірошніченко мені дав такі повноваження, щоб скоротити час. Дивіться, у нас насправді не так багато пропозицій, але ми вважаємо їх важливими, тому що... Що стосується роботи нашого комітету, цей законопроект у великій частині відноситься до інших комітетів ...*(Не чути)* Дуже важливе питання, яке піднімав Микола Бабенко, це 21 стаття Закону "Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію", там, де обов'язок роботодавця забезпечувати прибуття працівників на збірний пункт.

Вважаємо за доцільне додати, щоб не було інсинуацій: шляхом взяття відповідних інформаційних та організаційних заходів, те, що пропонував Микола Вікторович. Це ніяк не вплине на суть, але допоможе заспокоїти велику кількість підприємців, які це читають інакше, що надо силою тягти працівників на збірні пункти, до чого нема повноважень.

Що стосується 25 статті КЗпП, ми вже багато сказали. Я так розумію, є загальна домовленість, що ми прибираємо ті неприбутні функції роботодавців дізнаватися про реєстрацію працівників. І стосовно їх застосування, ми також не розуміємо, якщо нам дадуть недостовірну інформацію, хто потім буде нести відповідальність: ми, працівник чи хто там? Норма така нежиттєздатна, на наш погляд, потрібно прибрати.

22 стаття Закону "Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію", тут у нас декілька питань. Перше: ніхто не звернув увагу, але про що йде мова в пункті 3 цієї статті? Що військовозобов'язаний протягом 60 днів з дати початку проведення мобілізації або протягом 20 днів з дати її продовження зобов'язаний уточнювати свої дані. Тут можна по-різному її читати, можна прочитати так, що йде вже мобілізація, кожні три місяці так продовжується, що кожні три місяці величезна кількість військовозобов'язаних буде штурмувати ТЦК та СП з метою уточнення своїх даних. Це паралізує їх роботу, по-перше. По-друге, вони всі там, багато з них десь працюють, потрібно їх буде відпускати з роботи, щоб вони стояли там в чергах.

Навіщо потрібно кожні три місяці уточнювати дані, нам незрозуміло. Є законодавча норма: раз на п'ять років, от почалась війна, як хто ще цього не зробив... це потрібно швиденько зробити. Але хто вже це зробив, повторювати цю процедуру кожні три місяці, на наш погляд, недоцільно. Можливо, ми якось не так читаємо і тоді просто потрібно редакцію статті якось змінити.

Стосовно вручення повісток роботодавцями або поліцейськими. Знаєте, відверто кажучи, і так вже працівники вкрай неохоче йдуть зараз, під час війни, до білих роботодавців, оскільки вони відразу потрапляють в поле зору ТЦК та СП. Якщо ще роботодавець буде повістки їм прямо на роботі видавати, вибачте, ми цим простимулюємо усю тіньову зайнятість, більше ніяких цілей ми тут не досягнемо.

Те саме стосується і поліцейських, у яких є свої обов'язки. Якщо це так складно працівникам ТЦК та СП, давайте згадаємо, що їм було трошки легше

у мирний час, коли така була, скажемо, не сама напружена робота. Але зараз в країні війна, мабуть, треба знаходити якісь внутрішні резерви і таку роботу робити, а ми готові максимально сприяти. Але сам процес видачі повістки має робити працівник ТЦК та СП, на наш погляд.

Таке саме у нас зауваження до Закону "Про військовий обов'язок і військову службу". Там в статті 1 загальних положень також є обов'язок підприємств, установ, організацій забезпечувати теж явку працівників силою до ТЦК та СП. Також просимо додати "шляхом вжиття відповідних інформаційних та організаційних заходів".

І так само тут, знову ж таки, є норма про уточнення облікових даних. Давайте якось конкретно і зрозуміло по всьому тексту напишемо, як часто їх потрібно уточнювати. Якщо я вже, наприклад, уточнив в березні 2022, навіщо мені знову щось уточнювати кожні три місяці.

І прикінцеві положення. Тут у нас також встановлюється, що протягом 30 днів знову щось надо уточнити. Знову, давайте або виключимо, або доопрацюємо, бо тільки й будемо займатися, що постійно одне і те саме уточнювати. Або хоча б дати можливість роботодавцю для працюючих військовозобов'язаних централізовано сформувати якийсь Excel файл і направити в ТЦК та СП, щоб люди не ходили, не стояли в чергах, могли працювати і не створювати незручності тому ж ТЦК та СП.

Ще кілька слів стосовно можливості мобілізації осіб з інвалідністю III групи. Тут, знаєте, якщо так зовсім цинічно, то роботодавців воно стосується переважно в частині виконання квоти на працевлаштування осіб з інвалідністю. Понад 50 відсотків цієї квоти якраз і заповнюються особами з інвалідністю III групи. Якщо ми тут вносимо якісь зміни, потрібно вносити зміни і до цієї квоти хоча б ...*(Не чути)* війни, або там не застосовувати штрафні санкції, бо буде складно на якомусь етапі, якщо у нас велика кількість осіб з інвалідністю буде мобілізована, цю квоту виконувати.

І ще це не зовсім тема комітету, але вкрай важливі воприси в статті 6 Закону про мобілізацію та мобілізаційну підготовку. Мова йде про те, що там

будь-які транспортні засоби підприємств, установ, організацій, які на обліку в ТЦК та СП, вони мають право там не переміщуватися по території України, не кажучи вже про виїзд за кордон. Ну, вибачте, ці транспортні засоби, вони ж не просто так, ми виконуємо на них якусь активну роботу. А якщо це Нова пошта, я знаю, де ці фури, вони і повинні їздити постійно, доставляти ці посилки. Ця стаття фактично не дозволяє цього робити, прошу звернути на це увагу.

І останнє. Якщо вже мова зайшла сьогодні про бронювання, то, дійсно, Олександр Шубін вже сказав, величезні проблеми зараз, особливо на промислових підприємствах, де працівники дефіцитних спеціальностей, яких потрібно готувати, щоб допустити до роботи, по окремих з них там від 3 до 6 років потрібно, викликані мобілізацією. Тому що, знаєте, якщо це касир там у супермаркеті чи вантажник, його можна підготувати там за кілька годин чи за кілька днів, а є такі професії, які готуються роками. Коли таких працівників мобілізують, то у нас, просто не дивлячись на те, що там новий відсоток буде невеликий, підприємство просто паралізується і не може, ну їх немає, знайти заміну неможливо. Є ще важкі шкідливі умови, куди, наприклад, жінками, які переважно невійськовозобов'язані, замінити не можна там в силу певних обмежень, та і не кожна жінка захоче і погодиться йти на таку роботу, особливо, що стосується там підземних робіт.

Тому тут потрібні зміни прив'язки до професій, які потребують довготривалої підготовки. Чи це буде Постанова 45, чи 76, чи інші, тут вже вирішувати владі, ми готові цьому процесу сприяти. Єдине, що я хотів сказати, наскільки я пам'ятаю, 45 Постанова у нас з грифом "ДСК", але нам з нею, м'яко кажучи, незручно працювати, ми не можемо навіть на неї подивитися. Тому хотілось би якось поспівпрацювати з усіма зацікавленими органами, щоб цю проблему вирішити.

Дякую. У мене все.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, пан Сергій.

Пані Наталія, а ми можемо зробити окрему нараду по роботодавцях, по цій процедурі, саме по повноваженнях роботодавців? Бо так виходить, що якщо ми приймаємо 10062, зараз паралельно на 16-у почався комітет у Завітневича, і 10062, зараз табличка іде на друге читання, якщо ми його приймаємо, то роботодавець всю інформацію надає в реєстр військовозобов'язаних і далі перевірка цих даних відбувається автоматично, в тому числі і за рахунок обміну інформації з Пенсійним фондом України. А чи потрібно далі навантажувати роботодавцями, якимись додатковими речами, які носять періодичний характер? Вони мусять надати, вони вже надали, всі відділи кадрів надали в територіальні центри комплектації повністю свої списки. То, може, роботодавців і обмежимо цим функціоналом? Весь інший функціонал, він має полягати на територіальні центри комплектації, це потрібно зняти з роботодавця, бо ми загонимо економіку в тінь. То єсть ми тут стоїмо на шпагаті і потрібно явно зрозуміти для себе, бо і зараз вже люди, резервісти починають працевлаштовуватись в чорну. І у нас ця тіньова частина економіки, вона починає зростати. Чи нам цими методами потрібно впливати на... *(Не чути)* І якщо роботодавець вже всю інформацію цю надав, чи потрібно нам його ще обтяжувати цією інформацією? Що ви думаєте з цього приводу?

КАЛМИКОВА Н.Ф. Я прокоментую. Ми за зустрічі в будь-якому форматі, які дозволять нам досягти спільної мети. Щодо функції роботодавців, дійсно, роботодавці подають, але я хочу зауважити, що, на жаль, дуже часто роботодавці ставляться до цієї функції подачі і звірки ТЦК та СП, обходячи закон. Не повідомляють ТЦК та СП, коли людина звільняється і людина числиться, там рік вже звільнилась, і таких випадків дуже, на жаль, багато. І я зі свого боку як представник Міністерства оборони закликаю Асоціацію роботодавців сприяти тому, щоб роботодавці поводити себе в цьому напрямку сумлінно, як роботодавці, які мають можливість вести бізнес, заробляти в Україні.

І щодо бронювань. Наразі питання бронювань в економіку – це парафія Міністерства економіки. Ми сприяємо наскільки можемо, власне, в нас постійно відбувається комунікація, я знаю, що Міністерство економіки зараз шукає шляхи як оптимізувати бронювання в економіці, знов-таки тому що саме в цьому дуже багато зловживань. Я перепрошую, але коли бронюють прибиральниць, бронюють касирів і так далі – це точно не йде про людей, без яких неможлива економіка, а це йде просто бронювання всіх, кого можемо. Це не проста задача, яка, на жаль, не вирішується виключно нормами закону, постанов тощо. Вона вимірюється більше в такому філософсько-етичному вимірі, і тут, якщо ми не будемо цього робити, то, на жаль, ми, знаєте, з одного боку ми, дійсно, опиняємося в питанні балансування мобілізації економіки, з іншого боку ми опиняємося в балансі такому і питанні, хто хитріший, хто не хитріший.

Тому давайте разом шукати додаткові рішення. Власне, тому в нас питання бронювань розділено і є частина, рамка в законі і абсолютно там прописано чітко, наприклад, зняття з бронювання категорії держслужбовців і з іншого боку баланс питання бронювання в економіку і так, щоб це не ставало в тому числі дискримінаційними такими нормами щодо людей, які менше заробляють і так далі.

От не проста задача. В рамках змін до постанови ми зараз всередині уряду над цим працюємо. Будемо раді вашим пропозиціям конкретним: а як би ви бачили це вирішити, як.

ГОЛОВУЮЧА. Так, я думаю, що тут дві проблеми. Ну, по-перше, я думаю, що прибиральниці, там і кладовики, і таке інше, які бронюються, - це проблематика Генштабу також. Тому що, відповідно до засекреченої 45 ДСК, я нагадаю, що ОВА подають стратегічно значимі підприємства, які можуть щось бронювати, після того роботодавці подають списки, які узгоджуються з Генштабом. А тому відповідно, якщо подали прибиральниць і Генштаб це узгодив, то це спільна відповідальність, а не тільки роботодавця. Тому тут

треба дивитися на те, хто за що відповідає і я не думаю, що тут винні тільки роботодавці. Ну, а там, наприклад, немобілізований Епіцентр, він теж викликає у людей несправедливе відношення. Тому що черговості мобілізації, цю черговість визначають територіальні центри комплектації. І якщо йому легше мобілізувати людину, яка вже працює, тому що йому легше знайти цю інформацію, то нам непотрібно це стимулювати. ТЦК має в першу чергу шукати людей, які вивільнені чи які не працюють на білу економіку, а не брати те, що на поверхні лежить, і там, де інформації в них більше. Тому питання навіть формування навіть бази резервістів і військовозобов'язаних в Міністерстві оборони, виникає питання далі: а кого ви з цієї бази будете в першу чергу мобілізувати.

І тому мобілізація трудового фронту і мобілізація війська, вона має бути однакова. Той, хто мобілізований на трудовий фронт, він має звільнитися від повинності військової. Той, хто у військо мобілізований, той, звісно, він не формує дохідну частину держави. І тому з цієї інформації, скільки у нас чоловіків, нам теж треба вишукувати не те, що легше схопити і побігти, а тим більше, що цим законопроектом територіальному центру комплектації надаються безмежні повноваження.

Якщо така людина, яка там роботодавець подав, сумлінно працює, цю людину мобілізували, тому що вона на поверхні лежить, а вона потім не прийшла, то там зупиняється для цієї людини все. А ця людина в білу працює з державою. І ми таким чином відторгаємо людину від держави, заганяємо її в тінь, а навпаки, держава і людина мусять бути разом. І тому оця черговість кого ми мобілізуємо, вона теж в законі не означена, але це призводить до того, що працівники територіального центру комплектації цим зловживають. Ну як зловживають, їм легше це зробити. Той, хто працює, той, хто в білу платить, той, хто в білу зареєстрований, той, хто в білу все, і ми таким чином що, ми наказуємо того, хто в білу в економіці, і той, хто потрібний економіці? Тобто так не має бути.

КАЛМИКОВА Н.Ф. Я повністю погоджуюся, пані Галино, і, власне, можливо, там я би хотіла уточнити те, що я сказала. Це дійсно в нас зараз виникла і існує ситуація, що порядні люди, які працюють в білу і так далі, вони на поверхні, їх видно. І це, власне, те і питання, яке ми намагаємося вирішити, а як нам знайти тих, хто темна пляма, люди, які і для держави з точки зору економіки не створюють там, не роблять свій внесок, і на фронті не роблять свій внесок. Я не... Дивіться, що тут важливо, тут не питання, що хтось винуватий/невинуватий, ми чудово бачимо, да, тут питання, а як нам все-таки всім разом максимально, знаєте, інтелектуальні зусилля поєднати і моральні зусилля поєднати для того, щоб справедливість здійснилася.

Дякую вам.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, пані Наталія.

Тому я і кажу, що нам потрібно, може, сісти з роботодавцями переговорити, може, вони нам нададуть корисні поради. Вже ...*(Не чути)* там такі поради є. Дякую вам за те, що ви готові до цього.

Будь ласка, Юлія Чумак, Українська Рада Бізнесу.

ЧУМАК Л. Шановна Галино Миколаївно, вітаю вас та всіх присутніх! Ми направили лист-звернення від Української Ради Бізнесу з пропозиціями та зауваженнями щодо зазначених законопроектів. Підкреслюємо, що ці законопроекти мають низку важливих актуальних норм, але потребують комплексного доопрацювання через значні ризики для бізнесу та громадян.

Особливо доєднуюсь до думки колег, які виступали переді мною, особливо в частині статей щодо покладання на підприємства та установи обов'язку забезпечення громадянами виконання військового обов'язку. Ми вважаємо, що ця норма є контрпродуктивною, яка призведе *(нерозбірливо)* офіційного оформлення та тінізації зайнятості. Разом з тим, пропонуємо разом із доопрацьованими законопроектами 10378 та 79 прийняття законопроекту 9585, який створює умови для залучення іноземців до ЗСУ...

ГОЛОВУЮЧА. Так правильно, він стоїть у порядку денному, я розмовляла з паном Задорожним, він стоїть на найближчі дні.

ЧУМАК Л. Дякую дуже.

Тож детальні пропозиції направлені в листі. А я хотіла підтримати колег та зазначити, що нам важливо доопрацювати ці законопроекти обов'язково, тому що вони можуть негативно вплинути на функціонування бізнесу, який наразі перебуває в режимі виживання, та це негативно однозначно позначиться на показниках економіки.

Дякую дуже.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую вам.

Олексій Гончаренко, ви з нами? Я просто бачу, я не зразу зорієнтувалася, ви ж наш народний депутат.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Пані Галино, вітаю! Я, дійсно, наш народний депутат і колега. Я радий вас бачити і чути. Шановні колеги, я доєднався, я вибачаюсь, просто були також інші комітети, і трішки з запізненням. Але я бачу, що ви якраз зараз розглядаєте законопроект про мобілізацію.

Я є автором альтернативного законопроекту, і, власне, в такій ролі я і запрошений на засідання вашого шановного комітету. Я просто хотів буквально два слова, скажу відмінність свого законопроекту від урядового.

Мій законопроект передбачає 18 місяців, право на демобілізацію після 18 місяців служби. Але, щоб не обвалити військо, очевидно, щоб одночасно велика кількість людей не пішла, ще що в сил оборони є 3 місяці з моменту подання рапорту людиною на прийняття відповідного рішення, якщо вона вже відслужила відповідний термін.

Далі. Різниця є по строковиках. Я тут взагалі не можу зрозуміти, якщо вже і Ставка Верховного Головнокомандувача... Це, до речі, дуже соціальне

питання, пані Галина, і, може, вам взагалі варто його розглянути якось окремо, питання по строковиках. Пан Михайло чудово володіє цим питанням і дуже глибоко знає, але і ви, я знаю, теж. Ну, це реально вже серйозна соціальна проблема. Ставка Верховного Головнокомандувача в кінці листопада прийняла рішення, що строковиків треба відпускати. Головком Залужний на своїй пресконференції в кінці грудня сказав, що все, більше нам строковики вже непотрібні. Але до сих пір нічого не відбулося, вони продовжують, їх далі тримають, вже йде четвертий рік для більшості з них. Мені здається, що вже якось треба вирішувати цю проблему, це вже кричуща, це тисячі молодих людей, які все одно не на нулі і там не будуть згідно законодавства, але ми їх просто тримаємо, вибачте, як в такому рабстві.

I законопроект урядовий пропонує їх звільнити протягом 7 місяців з моменту прийняття. Мій же законопроект пропонує це зробити протягом одного місяця, бо я не розумію, чому 7 місяців, нащо ті 7 місяців ще, коли всі вже визнали, що вони вже своє відслужили.

Далі відмінності: це по особах з інвалідністю. Мій законопроект передбачає залишити відстрочку всім особам з інвалідністю, а також дати право на звільнення з військової служби не тільки інвалідам I, II групи, але і III групи. Я вважаю, що це буде правильно і справедливо. Власне, до речі, я чую, є там аргументи, що, мовляв, там є куплені інвалідності після 24 лютого 22-го року. Я вважаю, що з цим можна впоратися абсолютно іншим шляхом. Хто заважає провести рішення уряду підзаконними якимись актами, провести перевірку всіх рішень про надання групи інвалідності після 24 лютого? Але ж є люди, які по 10-20 років інваліди III групи, в чому ми їх підозрюємо? А з іншого боку, нащо ми їх тримаємо у війську, таких людей, чому ми не надаємо їм право звільнитися, незрозуміло, як вони можуть підвищити боєздатність українського війська.

Це основні пункти, я не хочу довго забирати ваш час. Там є інші відмінності, але, в принципі, це отакі головні відмінності мого законопроекту

від законопроекту... а, і звичайно, от всі ці норми, які викликають сумніви в їхній конституційності щодо обмеження прав та свобод громадян, звичайно, я їх теж в альтернативному законопроекті прибрав.

Дякую. Якщо є до мене якісь питання, я буду дуже радий відповісти.

ГОЛОВУЮЧА. Є питання, пан Олексій.

Михайло Михайлович, будь ласка.

ЦИМБАЛЮК М.М. Михайло Цимбалюк. Вітаємо, пане Олексій, дякуємо за ваш альтернативний законопроект і за позицію стосовно багатьох важливих речей, в тому числі строковиків. Ми до вашого включення вже цю тему обговорювали. Нам пояснило Міністерство оборони, що потрібно саме два місяці, щоб цих людей замінити. Хоча я погоджуюсь, ця проблема перезріла. Ще минулого року в травні ми з вами піднімали це питання і був ваш законопроект зареєстрований, і Міністерство оборони, зокрема ЗСУ, знали і, думаю, мали готуватись, як цих людей демобілізувати і звільнити від цієї повинності, яка перейшла вже всі рамки.

У мене до вас конкретне запитання. Я, на жаль, не встиг дочитатися до всього вашого альтернативного законопроекту. Ми тут обговорювали тему, що урядовим законопроектом пропонується надати керівництву ТЦК право в разі невчасної появи згідно повістки чи повідомлення в електронній формі в ТЦК накладати обмеження на громадян у праві пересування, володіння транспортом, виконання, отримання соціальних послуг, зміни там і права майнових. На вашу думку, чи це не є тим корупційним ризиком цього законопроекту? До речі, той же керівник ТЦК одним листом має право вивести з цього реєстру такого нібито боржника. Чи у вашому законопроекті схожа норма є? І ваша думка стосовно корупційного ризику?

Дякую.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Дякую вам дуже, пане Михайло.

Я абсолютно погоджуюся з тим, що ви зараз озвучили. І у своєму законопроекті я всю цю частину прибрав, вона є корупціогенною. Ми з вами уявляємо, просто уявіть собі, які можна проблеми створити людині якимось рішенням ТЦК, на жаль. І ми бачили з вами приклади Одеського воєнкома Борисова. Я не звинувачую всіх, але як є різні народні депутати, є різні керівники ТЦК, є різні хто завгодно. І для людини нечистої на руку ми створюємо колосальні можливості, грубо кажучи, за тисячу доларів можна людині такі проблеми створити в житті, що це просто божевільно, і навпаки. Тому я цю всю частину прибрав.

Більше того, хочу вам сказати, що тільки що антикорупційний комітет визнав урядовий законопроект цей корупціогенним, таким, який містить корупційні ризики, і тим тільки підтверджуються ті ваші слова. І я не знаю, як плануєте ви, але мені здається, що тут важливо висловитися щодо соціальних можливих наслідків цього законопроекту, а вони є дуже серйозними. Тому я вважаю теж це ризиком корупції, тому в моєму законопроекті я все це прибрав.

І окремо хочу сказати про електронний кабінет. На жаль, як на мене, норма, як зараз написана, вона взагалі... У нас немає обов'язку в людині мати смартфон. Ми ще не прописали такого обов'язку людині. Вся ця частина про електронний кабінет, з одного боку, я теж людина, хочу вважати себе сучасним і розумію, що ми рухаємося вперед, з іншого боку, ну немає в усіх смартфонів, не всі можуть цим користуватися. І тому момент, коли хтось щось комусь відправив, а далі людина там не прийшла, по електронній пошті, і далі починаються санкції проти неї, це можуть мати колосальні наслідки. Колосальні наслідки і дуже небезпечні. Замість результату ми тільки створимо додаткове напруження і соціальний вибух в суспільстві. Тому я вважаю це небезпечними нормами і точно, що їх не так треба прописувати.

Взагалі хочу окремо висловитися, ще буквально два слова, і завершую. Мені здається, що ідея записати абсолютно все в один законопроект була хибною. Треба було робити на підставі цього штук десять законопроектів про

різні речі, які мали бути прозорими, зрозумілими. А ми створили такий, ну вибачте, "монструозний" документ, в якому люди губляться, бояться, ну, в суспільстві неймовірний галас щодо цього, люди просто налякані, і це дуже погано.

І останнє, про строковиків. Дуже добре бачити, що я зрозумів, що пані заступник міністра Калмикова сказала, що можна відпустити строковиків за два місяці. А чомусь тоді в урядовому законопроекті сім? Там сказано, через шість місяців після вступу закону в силу, а закон вступає в силу через один місяць після його підписання і оприлюднення. Тобто сім місяців сумарно. Два місяці – це зрозумілий термін, да, в моєму законопроекті один, ну, це може бути два, але ж не сім. Тому тоді я не розумію.

Ну, і взагалі окрема тема, якщо цей законопроект, я повторююсь, я завершую, якщо цей законопроект зараз буде направлений на доопрацювання чи ще щось, нам треба вирішувати питання строковиків, там можна прийняти один зрозумілий простий законопроект, відправити їх додому, дати їм відстрочку і все, і поставити на цьому крапку.

Дякую.

ЦИМБАЛЮК М.М. Дякую за відповідь.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, Олексій.

І про декілька законопроектів ми в суботу говорили, я думаю, що може так і буде, що буде декілька законопроектів.

Пані Наталія, а можна прокоментувати по строковиках.

КАЛМИКОВА Н.Ф. Да, по строковиках.

ГОЛОВУЮЧА. А потім Юлія Тимошенко. Будь ласка.

КАЛМИКОВА Н.Ф. В прикінцевих положеннях написано не через шість місяців, а не пізніше шести місяців з дня набрання чинності цим законом. Тобто це як би серйозна різниця. І що важливо...

ГОНЧАРЕНКО О.О. Це все-таки дає можливість шість.

КАЛМИКОВА Н.Ф. Але не більше шести.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Тоді, якщо краще, все-таки писати не більше двох. Вибачте, це я просто...

КАЛМИКОВА Н.Ф. Добре. Добре, Олексій, я вас почула.

І там передбачено, що вони потім при тому, що вони потрапляють як будь-які люди цього віку там в мобілізаційний резерв, вони мають відстрочку.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

А може, правда, реально зробити дуже швидко законопроект на базі кабмінівського, врахувати зауваження щодо двох місяців, написати не більше там двох місяців і внести його окремо, і проголосувати за основу і в цілому зразу. Я знаю, що і на нарадах у Президента проблема строковиків, Президент давав команду проблему строковиків вирішити, і Генштаб все це... Тобто я думаю, що це можна просто дуже швидко вирішити.

Я не знаю, яка доля буде цього закону, вона буде довга, тут точно буде тисячі правок, якщо ми не будемо там робити декілька законів, якимось там... не придумувати тактику приведення деяких норм, які потрібно дуже швидко і можна провести дуже швидко, але ця норма по строковиках може бути окремим законом дуже швидко прийнята. Що ви думаєте з цього приводу, пані Наталія?

КАЛМИКОВА Н.Ф. Це нам треба обговорити, тому що такі рішення я не приймаю одноосібно, я обговорю і повернемося.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую заздалегідь за ваш зворотний зв'язок.

Юлія Тимошенко, будь ласка.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Дякую дуже.

Я хотіла би підтримати вашу пропозицію, пані Галина, відносно того, що по строковиках швиденько і достатньо коротко зробити законопроект і прийняти в першому і в другому читанні. Це було б дуже правильно, і дуже правильно, якщо це піде, наприклад, від нашого комітету.

А друге, я думаю, що ми зараз дуже ґрунтовно обговорили цей законопроект про мобілізацію і всім стало зрозуміло, які ми би делікатними словами ми про це не говорили, що цей законопроект непридатний ні з точки зору якості мобілізаційного процесу, ні з точки зору впливу на суспільство цього психологічного, нам потрібно суспільство заспокоїти. І тому дуже слухна була пропозиція пана Остапенка проставити на голосування питання повернути уряду цей законопроект на доопрацювання.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Да, гаразд. Мені зараз складно буде.

Давайте... Пані Наталія, це ваша "стара" рука чи "нова", я не знаю? У нас є ще хтось, бажаючі виступити?

Шановні народні депутати, у мене пропозиція. Ми зараз пройшлися по функціоналу роботодавців, я вважаю, що ми по роботодавцях проведемо ще одну нараду. Я прошу секретаріат дуже швидко організувати разом з Міністерством оборони, з Генеральним штабом окрему нараду щодо функціоналу роботодавців в контексті законопроекту 10327.

Окремо запитати, до уряду направити дуже швидкого листа щодо можливості внести законопроект по строковиках. І я би попросила наш секретаріат, і пані Юлія дуже доречно це сказала, відпрацювати текст на базі 10327, але із зауваженнями пана Олексія Гончаренка. І запропонувати підписати його головам фракцій: пану Арахамії, пані Юлії Тимошенко, відповідно всім-всім, хто очолює, я не знаю, Геращенко і таке інше. Тобто по всіх фракціях, щоб це був загальний спільний документ, яким можна дуже швидко це зробити.

І дуже швидко отримати зв'язок від Міністерства оборони, там прохання, щоб вони впродовж доби, двох-трьох визначились по питанню строковиках, бо це вже затягнуто немає вже скільки і куди.

Що стосується того, як приймати по комітету, я думаю, що нам потрібно свої питання вивчити. Думаю, що там ще будуть голови фракцій. Я не думаю, що зараз потрібно ставити це на голосування і відправляти на... Я думаю, що там комітет основний має визначитися. Власне, Юлія Володимирівна, я так само як і ви схиляюся до того, по-перше, пропозиція розбити цей законопроект на декілька, вона дуже слухна, вона від Олексія Гончаренка звучала. Я вважаю, що те, що це ви вирішите все в одному питанні може і не можна, а може і потрібно. Тому що є популярні речі, є непопулярні, вони мають бути збалансовані. Якщо ми його розтягнемо цей законопроект по окремих речах, окремо зробимо тільки те, що популярно, а ми ж розуміємо, що непопулярне теж треба проводити. Тому нам може і потрібен такий баланс. Тому там комітет основний хай визначається.

Нам по функціоналу роботодавців потрібно визначитися. І нам потрібно ще послухати Міністерство соціальної політики, що робити з точки зору соцполітики, чи схиляємося ми до пропозицій Мінсоца визначити чітко і надати можливість щодо виїзду за кордон, доки там буде визначатися МОЗ проводити чи не провадити переоцінку інвалідності, поки що включити управління соціального захисту як додатковий бар'єр для того, щоб не використовували інвалідність у злочинний спосіб, власне.

Будь ласка, Міністерство соціальної політики. І ми переходимо до блоку соціального. І у нас ще залишиться бюджет. Що ми будемо робити з бюджетом, потім проговоримо. Будь ласка, Міністерство соціальної політики по своїх пропозиціях.

Я би схилилася до того, що від нашого комітету ми маємо підтримати оці пропозиції, які надійшли, оцей бар'єр створити додатковий і не проводити там більш репресивних якихось заходів, бо люди як з інвалідності більше ніж встановлення цього додаткового бар'єру.

Будь ласка, Міністерство соціальної політики, Дарина Марчак.

МАРЧАК Д.М. Доброго дня, шановні народні депутати, Галина Миколаївна! Дякую за можливість виступити. Я дякую за підтримку наших пропозицій. Ми, можливо, ще трохи деталізуємо формулювання по особах з інвалідністю, які потребують постійного або стороннього догляду для того, щоб максимально коректно виписати. Але мені здається, що тут всі на одному боці.

Єдине, наскільки я розумію, що у нас там деяке невелике непорозуміння, тому що зараз у нас якраз ситуація виглядає наступним чином. Для того, щоб отримати право на виїзд за кордон, сьогодні відповідно до Постанови Кабінету Міністрів про правила перетину державного кордону у нас особа має дати посвідчення, що вона має статус особи з інвалідністю, отримує пенсію по інвалідності або отримує соціальну допомогу на випадок інвалідності, або є доглядачем. І це призводить до ситуації, що в минулому році у нас дуже суттєве зростання кількості осіб з інвалідністю, яким призначено виплату. І коли ми аналізували, виглядає так, що значна кількість цих осіб, вони би і не зверталися по виплату від держави якби не потреба виїхати за кордон. Але звертається, щоб отримати посвідчення, що вона отримує пенсію по інвалідності і на підставі цього посвідчення виїхати. Виходить, що людина не тільки отримує посвідчення, а ще і отримує гроші від держави і після цього виїжджає.

Ми багато дуже обговорень всередині уряду робили з цього приводу, у нас відбулося зростання з 20 тисяч до понад 100 тисяч посвідчень по інвалідності за минулий рік. Ми очікуємо, що в цьому році знову у нас буде така дуже велика висхідна динаміка по кількості посвідчень. І якраз норма, яку ми пропонуємо, вона говорить про те, що для того, щоб виїхати за кордон, потрібно не посвідчення по інвалідності, а потрібно все-одно погодження ТЦК та СП. Тобто соціальна служба не може прийняти рішення, чи людина є військовозобов'язаною, чи вона звільнена від військового обов'язку. Відповідно наша пропозиція, щоб це все ж таки робили профільні або ТЦК та СП, або Міністерство оборони, або через Оберіг це перевірялося, але все ж таки, щоб ми як соціальна складова не несли додаткових видатків держави через те, що комусь потрібно виїхати за кордон. Тому, власне, суть нашої пропозиції, вона якраз полягала в цьому.

Щодо решти, уточнення категорій для того, щоб максимально коректно було виписано і по усиновлювачах, і по опікунах, і по тих людях, які доглядають за особами з інвалідністю, це насправді є дуже важливо і вже неодноразово сьогодні про це народні депутати говорили, я не буду повторюватися. Також ще одна норма, яку ми просили врахувати в законопроекті, це норма про те, щоб бронювати можна було також працівників соціальної сфери. Сьогодні працівники соціальної сфери не підпадають там здебільшого під бронювання. У нас виникає проблема, у нас величезний попит на доглядові послуги по країні. Особливо у нас гостра проблема з внутрішньо переміщеними особами з інвалідністю та похилого віку. Дуже часто бачимо ситуацію, коли діти, наприклад, виїхали за кордон, там дочка з дітьми виїхала за кордон, одинока мама старенька залишилася в країні, немає кому доглядати таку маму, нам потрібні доглядальники. Бо інакше у нас єдиний шлях, як доглядати за людиною, - це стаціонарний заклад, але інституціоналізація, відправлення людей в заклади прямо протирічить нашим зобов'язанням перед Європейським Союзом, ми не можемо цього допускати. Тому для нас вкрай важливо, щоби саме професійні

доглядальники, які доглядають там одночасно за кількома особами у своєму населеному пункті, щоб їх також можна було бронювати. Тому от, власне, таку норму також пропонуємо.

Це з нашого боку ключові пропозиції до тексту. Будемо вдячні. Ми вже проговорювали з пані Наталією Калмиковою, що Міноборони, наскільки я розумію, не проти наших пропозицій. Тому будемо вдячні за їх врахування.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Пані Юлія, я до пані Тимошенко, звертаюсь. Пані Юлія, чи можемо ми просто не йти радикальним шляхом щодо відхилення того законопроекту, а рекомендувати основному комітету опрацювати дешку, опрацювати, там є підстави, тому що є три альтернативних законопроекти, з урахуванням пропозицій нашого Комітету з соціальної політики? Визначатись, що роботи з основним комітетом самостійно, але наша рекомендація була, це доопрацювання доопрацьованого законопроекту в парламенті. Це було б більш м'яко, воно якось і націю об'єднує, і показує проблематику, і показує, що ми всі разом як політики готові сприймати і непопулярні заходи, але вони мають бути направлені саме на збалансований підхід, коли є і відповідальність, яка зараз надана територіальним центрам комплектації майже безмежна, нам треба прибирати там корупційні ризики, прибирати оці речі, і я так розумію, що крім парламенту зараз це зробити немає кому. Тому треба доопрацьовувати дешку з нашими рекомендаціями, в тому числі з рекомендаціями, які надала зараз Марчак Дарія.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Пані Галино, я думаю, що можна поставити по мірі надходження пропозицій. Спочатку пан Остапенко дав пропозицію, тепер от від вас теж прийшла пропозиція. Давайте поставимо просто на голосування і ту, і ту, і я думаю, що це ясність внесе в позицію депутатів.

ГОЛОВУЮЧА. Гарзд. Тоді ми обговоримо останній фінансовий блок і потім поставимо по мірі надходження пропозиції.

Пан Анатолій, будь ласка.

ОСТАПЕНКО А.Д. Галина Миколаївна, у мене питання до Міністерства соціальної політики. Вони знову ж таки надали пропозиції. Коли формувався даний законопроект, вони висловлювали свої пропозиції чи ні? Бо в нас виходить так, що закон подали, суспільство збудили, так сказати, і виходить так, що зараз Міністерство соціальної політики надає якісь пропозиції. Тобто з точки зору того, як він був поданий і що ми зараз хочемо зробити, то, знаєте, воно контрастує. Чому? Тому що якщо зараз на себе візьме комітет, якому ми там будемо радити те або інше, да, доопрацювати, хай вони тоді доопрацьовують у себе в комітеті, ми його не будемо виносити на перше читання. Тому що провалити законопроект про мобілізацію в першому читанні це буде гірше, ніж його як би зараз доопрацювати і подати його тоді уже доопрацьований з цими зауваженнями з усіма і проголосувати його в першому читанні в кінці кінців.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, пане Анатолій.

Гарзд. Я так і поставлю на голосування. Перше питання буду ставити: направити на доопрацювання, рекомендувати основному комітету направити на доопрацювання. Другу пропозицію: рекомендувати основному комітету опрацювати "д" з нашими пропозиціями нашого комітету.

Але зараз давайте ми обговоримо фінансовий блок, оскільки в суботу ми його обговорювали з паном Завітневичем, і відповідно ми, опрацьовуючи бюджетні питання щодо цього законопроекту по мобілізації, не були враховані під час такого опрацювання бюджетні зміни, які будуть тягнутися в цивільному бюджеті по наданню соціальних пільг тим, хто буде збільшено мобілізований, я от так от скажу.

У мене прохання, Міністерство фінансів написало дуже такий, знаєте, отак от між краплинок листа про те, що там це не опрацьовувалося, вони не писали, що це не опрацьовувалось, вони написали, що опрацьовувався тільки блок, який стосується мобілізації. А питання, чи опрацьовувався блок, який стосується military benefits, вже так буду це називати, про це у своєму листі Міністерство фінансів не зазначало.

У мене зараз питання до представників Міністерства фінансів. Від Міністерства оборони відповідь ми отримали, вони це не обраховували під час підготовки цього законопроекту. У мене питання до Мінфіну і до Міністерства соцполітики: яким чином ви плануєте далі, якщо цей законопроект, наприклад, буде прийнятий, яким чином ви плануєте далі виходити з цієї ситуації, що весь блок в benefits надаватися не буде змоги, тому що він непрофінансований? Як ви собі цю ситуацію бачите в подальшому для розв'язання?

Будь ласка, Мінфін і Мінсоцполітики. Може, не тільки Мінсоцполітики і Міністерство ветеранів, якщо ви з нами, тому що там теж мали обрахувати, яким чином надавати пільги ветеранам, яких, до речі, Міністерство ветеранів планує, що буде 5 мільйонів до закінчення війни. Яким чином ми це будемо враховувати у бюджетному плануванні?

Міністерство фінансів. Улютін Денис. Хто замість Улютіна? Бойко Світлана. Бойко Світлана, ви з нами?

УЛЮТІН Д.В. Галино Миколаївно, просто з суботи, коли ми з вами спілкувалися, у нас же нових даних не з'явилося. І те, що я казав ще в суботу, що, по-перше, при плануванні бюджету 24-го року Міністерство фінансів не може спрогнозувати на той час ще не поданий проект закону. Це перше.

А друге. Ми не можемо рахувати цифри, яких у нас немає. Отже, ми не знаємо, яка частина буде демобілізована, яку частину цивільного сектору покриє даний проект закону. І автоматом ми не можемо на даному етапі порахувати вартість такого проекту. Виходить, що виключно з такого ми,

розуміючи, що надалі даний законопроект ми маємо просто отримати вхідні дані. От зараз ми разом з нашими колегами Міністерства оборони прораховуємо військову частину цього проекту. Точно так же ми можемо з нашими колегами з інших міністерств прорахувати і невійськову частину. І виходячи з цього, після вже ґрунтовних розрахунків виходити саме з пропозиціями або скорочень відповідних пільг, або їх адресність, або їх більше таргетування, або знову ж таки винайдення додаткових джерел для того, щоб покрити всі на сьогодні прийняті пільги і всі-всі речі, які можуть поширюватися на цивільний ...*(Не чути)* Ну, скоріше всього знову ж таки напрацюємо.

ГОЛОВУЮЧА. Гарзд. Ну, мене задовільняє. Я зараз запитаю народних депутатів, чи задовільняє ця відповідь, чи ні. Ну просто, щоб ми усвідомлювали, що відповідь Міністерства фінансів простою людською мовою звучить наступним чином. Прорахувати наразі всі наслідки збільшення соціального бюджету неможливо, оскільки законопроект про мобілізацію не прийнятий. А тому всі міністерства відповідно мають опрацювати і зробити свої домашні завдання, якщо цей законопроект буде прийнятий. В тому числі Міністерство економіки, я думаю, теж має спрогнозувати зростання рівня неформальної економіки, до якої призводять ті заходи, які сьогодні будуть покладатися на роботодавця, тому що вони говорили нам про те, що вони теж проводили консультації із роботодавцями і бачать зростання такого рівня тіньової економіки. Тобто ми мусимо прорахувати це, але це буде зроблено потім, на думку от пана Дениса, і ми саме про це і казали, що це буде тягнути за собою внесення до Верховної Ради ще декількох законопроектів у частині саме або скасування, або централізації пільг... консолідації пільг саме на тих людях, які потребують найбільшого захисту. Це, власне, корелюється колись із пропозицією Юлії Володимирівни про одну базову соціальну виплату, над якою, до речі, працює Міністерство соціальної політики. Але це зробити наразі не

уявляється за можливе. Тобто таким чином уряду потрібен буде ще час для того, щоб обрахувати ці наслідки.

Будь ласка, Михайло Михайлович.

ЦИМБАЛЮК М.М. Дякую.

Ну, пан заступник міністра Денис Улютін чітко от останній пункт сьомий пропозиції щодо розгляду законопроекту: "Законопроект потребує значних додаткових витрат з державного та місцевого бюджетів" – і далі те, про що вже озвучив пан заступник міністра, що потрібно кількісні і інші дані для того, щоб поррахувати. Виходячи з цього, мені видається, що перша пропозиція, яка поступила щодо повернення все-таки врахування і доопрацювання Кабінету Міністрів, була б логічна, бо як ми можемо голосувати законопроект, не знаючи кінцевих цифр, і чи зможе Державний бюджет України ці цифри знайти, розуміючи, що все, що стосується сектора безпеки і оборони, це все-таки кошти українського платника податків і те все, що заробляє економіка.

ГОЛОВУЮЧА. Да, Михайле Михайловичу, ви абсолютно праві, тут потрібно нам думати тоді, яким чином закривати дефіцит, тобто збільшенням яких податків. Тобто цей законопроект мав би чітко балансуватися на те, що нам потрібно, наприклад, збільшувати військовий збір, ну, наприклад, да, я просто.

Юлія Володимирівна, будь ласка.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Пані Галино, ви ж профі, ви ж розумієте, що якщо законопроект тягне за собою суттєві зміни у видатках бюджету, ми взагалі за Регламентом не маємо і за Бюджетним кодексом не маємо права взагалі такий законопроект приймати до розгляду, тому що це вже більше схоже на авантюру.

І тому я вважаю, що єдине рішення, яке може приймати парламент, а до того і комітет, - це повертати на доопрацювання. Тому що це просто шокова історія, якщо приймається законопроект до розгляду, який тягне за собою сотні і сотні мільярдів гривень видатків, а ми навіть не знаємо його ціну, так, ну просто так не можна.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Я згодна з вами в цьому сенсі. Згодна, розуміючи абсолютно, що ми в стадії війни і нам потрібно підставляти плече один одному. І уряд, і Верховна Рада, і, я розумію, абсолютно, що всі політики разом мусять це рішення приймати, і саме виходячи з цього, я кажу про доопрацювання цього законопроекту на базі основного комітету.

Будь ласка, Денис Улютін.

УЛЮТІН Д.В. Дякую.

Річ у тім, що я хотів би просто, щоб ми розуміли, тут на даному етапі, виходячи з обмеженості даних по наступним крокам, Міністерство фінансів не може порахувати вартість цього законопроекту, це не значить, що Міністерство фінансів не підтримує даний законопроект або тим паче не може його профінансувати. Річ в іншому, річ у тому, що прямо сказати, що цей законопроект коштує, там, наприклад, "М" мільярдів гривень я не можу, оскільки в мене немає вхідних даних. Яким чином воно буде впливати в наступних роках, також на даному етапі неможливо порахувати, виходячи з того, що у нас немає повноти картини. Проте знову ж таки його потрібно опрацювати, і не цей законопроект, це не розгляд Закону про зміни до державного бюджету або зміни до Податкового кодексу. Цей законопроект, він вирішує інші задачі. Потім на базі цього законопроекту будуть напрацьовуватися додаткові, які стосуються і фінансової частини, я так розумію, і соціальної частини, і решти частин правового поля.

ГОЛОВУЮЧА. То єсть мова йде про те, що ми спільно з урядом мусимо приймати ризик невизначеності. І те, про що каже пан Денис, він каже про те, що уряд усвідомлює, що ці речі чи кроки потрібно робити. Ми ведемо війну і нам потрібно робити ротацію, нам потрібно робити справедливість для тих, хто сьогодні воює, нам потрібно цю ротацію забезпечувати. І відповідно в залежності від того, як політики приймуть, які рішення, видатки будуть по-різному, і нам прийдеться приймати ці рішення по мірі того, як ці кроки будуть упровадженні.

І ми чітко теж мусимо усвідомлювати, що Міністерство оборони теж не зможе зразу мобілізувати ту кількість, яку вони запланували, що це будуть кроки поступові і нам буде в цих умовах невизначеності військових, нам потрібно буде все рівно весь час там, кожен тиждень, кожен місяць думати, що робити з бюджетом, що робити з податками. І ці рішення прийдеться нам брати на себе, всім політикам.

Я ще раз повернусь до того, що політики починають війни, ведуть політики. Вони ведуть, визначають: потрібно підіймати податки, не потрібно, робити популярні заходи чи не потрібно популярні заходи, відображаючи ті думки, які є в суспільстві. Але рішення кінцево приймаємо ми, і це буде історично лежати на наших плечах. І в тому числі й урядовці, які теж є політиками, міністри, які теж беруть цю відповідальність на себе, кажучи вже сьогодні, що це буде потребувати додаткових видатків і буде потребувати додаткових дуже швидких дій, в тому числі від Мінфіну, – те, про що каже пан Денис.

Тому от ми можемо, звісно, розмовляти мирними такими словами, що давайте на уряд відправимо, доопрацюємо, але або ми цей ризик приймаємо і робимо це разом з урядом, або ми будемо перекладати один до одного. Я не думаю, що це є єдність, я думаю, що це є єдність. Я думаю, що саме підставити плече і сформувавши текст конструктивний, який був би сьогодні сприйнятий суспільством і пояснений нами як політиками, – це правильний шлях спільної роботи.

Гаразд, у мене прохання від нашого секретаріату. Чи є з нами Микола Бабенко і чи є у нас кворум? Бо ми працюємо уже 2 години 15 хвилин. Пан Анатолій Остапенко, у нас немає Бабенка. І, Арсенюк Олег, ви з нами?

АРСЕНЮК О.О. Арсенюк є, з вами. З вами.

ГОЛОВУЮЧА. Пан Олег, у мене прохання...

ОСТАПЕНКО А.Д. Галина Миколаївна, дозвольте пару ще фраз сказати?

ГОЛОВУЮЧА. Да, будь ласка, пан Анатолій.

ОСТАПЕНКО А.Д. У мене була пропозиція така, щоб рекомендувати основному комітету прийняти рішення направити на доопрацювання. Але ж ми то не основний комітет, ми можемо і одне рішення приймати, і інше, а основне рішення буде приймати головний комітет. Якщо головний комітет визначить, що він готовий взяти на доопрацювання, я думаю, всі колеги підтримають дане рішення основного комітету.

Тому давайте від себе, ми чітко розуміємо, ми всі готові брати відповідальність, але щоб так не виходило, що Кабінет Міністрів видає певний законопроект, який розбурхує суспільство, а ми за це відповідаємо, тому що ми як депутати свідомо прийняли бюджет, ми надали Кабінету Міністрів як виконавчій владі ті кошти для того, щоб вони зробили свої певні дії.

А те, що там десь не робиться, ми ж не можемо за це відповідати, чому виконавча влада це не робить. Тому на сьогоднішній день ми кажемо, що даний законопроект, це моя така суб'єктивна думка, вони повинні доопрацювати, щоб ми консолідовано з ними.... знову-таки Верховна Рада України, Кабінет Міністрів, військові, які стоять на захисті, і вкінці кінців

наш Головнокомандувач разом вийшли і сказали, дивіться, мобілізація – це про це, це про це. І так буде забезпечено, так буде зроблено і так буде чесно. Тому я прошу підтримати мою пропозицію колег, але якщо буде інша, то, звісно, будемо працювати.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Пропозицій дві і я буду ставити їх. Перша – це рекомендувати основному комітету направити на доопрацювання законопроект. Друга пропозиція моя, вона полягає в тому, щоб рекомендувати основному комітету створити на базі основного кабмінівського і трьох альтернативних пана Гончаренка, Мазурашу і Разумкова, створити альтернативний законопроект комітетський, дешку, з урахуванням пропозицій, які сьогодні надасть Комітет з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів. А саме: підтримати пропозиції Міністерства соціальної політики в частині пропозицій змін до цього законопроекту, в частині визначення повноважень, визначення додаткових фільтрів по виїзду за кордон. Ви ці пропозиції всі бачили.

І друге. Це прибрати 25 статтю. Я думаю, що ми це маємо зафіксувати, хоча Міністерство оборони і погодилося, але про те, щоб прибрати зміни до 25 статті КЗпП, про які ми погодилися, і провести окрему нараду. Пропозиції щодо функціоналу роботодавців ми беремо на себе і надамо їх додатково для основного комітету.

Крім того, я вже проговорювала, що я візьму там на себе і на комітет опрацювання сьогодні-завтра законопроекту короткого щодо строковиків на базі пропозицій Кабінету Міністрів, з пропозицією до голів фракцій підписати його і прийняти дуже швидко. Ми це зробимо там сьогодні-завтра разом з комітетом з моєю юридичною базою. Я думаю, що Олексій Гончаренко підключиться і там Юлія Володимирівна, і Цимбалюк Михайло, щоб ми... цей законопроект, він достатньо короткий, але його можна зробити

окремо і прийняти дуже швидко, і вирішити це питання. Отака друга пропозиція.

Тому для того, щоб провести голосування, потрібно спочатку зробити сигнальне опитування, чи в нас є зараз кворум. І в мене прохання до пана Арсенюка Олега, щоб ми зробили зараз опитування, чи є в нас кворум для проведення голосування по цьому законопроекту. Будь ласка, пан Олег.

АРСЕНЮК О.О. Дякую, Галина Миколаївна.

Третякова Галина Миколаївна присутня.

Цимбалюк Михайло Михайлович присутній.

Струневич Вадим Олегович.

СТРУНЕВИЧ В.О. Струневич тут.

АРСЕНЮК О.О. Є, присутній.

Бабенко Микола Вікторович. Бабенко Микола Вікторович. Відсутній.

Арсенюк присутній.

Гривко Сергій Дмитрович.

ГРИВКО С.Д. Присутній.

АРСЕНЮК О.О. Присутній.

Никорак Ірина Петрівна.

НИКОРАК І.П. Никорак присутня.

АРСЕНЮК О.О. Присутня, дякую.

Остапенко Анатолій Дмитрович. Остапенко Анатолій Дмитрович!

ОСТАПЕНКО А.Д. Я тут, присутній, присутній.

АРСЕНЮК О.О. Є, дякую.

Тарасенко Тарас Петрович.

ТАРАСЕНКО Т.П. На місці.

АРСЕНЮК О.О. Є.

Тимошенко Юлія Володимирівна.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Тимошенко присутня.

АРСЕНЮК О.О. Дякую.

Циба Тетяна Вікторівна.

ЦИБА Т.В. Присутня.

АРСЕНЮК О.О. Дякую.

Галино Миколаївно, всі присутні, крім Бабенка Миколи Вікторовича.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую. Дякую, пане Олеже.

Таким чином, ми можемо голосувати пропозицію номер один пана Остапенка, а потім переходити до пропозиції номер два.

Прошу проголосувати першу пропозицію про рекомендацію основному комітету направити цей законопроект на доопрацювання уряду. Будь ласка, пане Олегу.

АРСЕНЮК О.О. Прошу голосувати, колеги.

Третьякова Галина Миколаївна.

ГОЛОВУЮЧА. Проти.

АРСЕНЮК О.О. Цимбалюк Михайло Михайлович.

ЦИМБАЛЮК М.М. За.

АРСЕНЮК О.О. Струневич Вадим Олегович.

СТРУНЕВИЧ В.О. Струневич утримався.

АРСЕНЮК О.О. Бабенко Микола Вікторович. Немає.

Арсенюк Олег Олексійович утримався.

Гривко Сергій Дмитрович.

ГРИВКО С.Д. Утримався.

АРСЕНЮК О.О. Никорак Ірина Петрівна.

НИКОРАК І.П. Никорак – за.

АРСЕНЮК О.О. Остапенко Анатолій Дмитрович.

ОСТАПЕНКО А.Д. За.

АРСЕНЮК О.О. Тарасенко Тарас Петрович.

ТАРАСЕНКО Т.П. Проти.

АРСЕНЮК О.О. Тимошенко Юлія Володимирівна.

ТИМОШЕНКО Ю.В. За.

АРСЕНЮК О.О. Циба Тетяна Вікторівна.

ЦИБА Т.В. Утрималась.

АРСЕНЮК О.О. У нас 4 – за, 4 – утримались. Рішення не прийнято.

4 – за, 4 – утрималось і 3 – проти. Рішення не прийнято.

ГОЛОВУЮЧА. Ми переходимо до другого проекту рішення, який я озвучила, щодо рекомендації комітету напрацювати "д" законопроект з нашими пропозиціями, Комітету соціальної політики, і відповідно з усіма заходами, які я озвучила: підготовка законопроекту по строковиках і відповідний захід з роботодавцями щодо напрацювання конструкції функціоналу роботодавців у воєнний час щодо мобілізації. Будь ласка.

АРСЕНЮК О.О. Третьякова Галина Миколаївна.

ГОЛОВУЮЧА. Тут можна голосувати і так, і так. Тут не обов'язково той, хто голосував проти, і зараз проти. Він може зараз підтримати, тут рейтингове таке.

Будь ласка, пане Олег.

АРСЕНЮК О.О. Третьякова Галина Миколаївна.

ГОЛОВУЮЧА. За.

АРСЕНЮК О.О. Цимбалюк Михайло Михайлович.

ЦИМБАЛЮК М.М. Цимбалюк – за.

АРСЕНЮК О.О. Струневич Вадим Олегович.

СТРУНЕВИЧ В.О. Струневич – за.

АРСЕНЮК О.О. Бабенко Микола Вікторович. Відсутній.

Арсенюк Олег Олексійович – за.

Гривко Сергій Дмитрович.

ГРИВКО С.Д. За.

АРСЕНЮК О.О. Никорак Ірина Петрівна.

НИКОРАК І.П. Никорак – за.

АРСЕНЮК О.О. Остапенко Анатолій Дмитрович.

ОСТАПЕНКО А.Д. За.

АРСЕНЮК О.О. Тарасенко Тарас Петрович.

ТАРАСЕНКО Т.П. За.

АРСЕНЮК О.О. Тимошенко Юлія Володимирівна. Юлія
Володимирівна.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Тимошенко – за.

АРСЕНЮК О.О. Дякую.

Циба Тетяна Вікторівна.

ЦИБА Т.В. Циба – за.

АРСЕНЮК О.О. Циба – за.

Одноголосно рішення прийнято.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, шановні народні депутати.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Пані Галино, я вибачаюся, це Олексій Гончаренко. Пані Галино, а можна, щоб ви сказали ще раз яке рішення прийняв комітет. Вибачте, будь ласка. Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Ми прийняли рекомендацію основному комітету на базі основного, поданого Кабміном, та альтернативних законопроектів пана Гончаренка, Мазурашу і Разумкова опрацювати доопрацьований законопроект з урахуванням конкретних пропозицій, які надасть Комітет з питань соціальної політики, а саме: підтримати пропозиції Міністерства соціальної політики, вони всі доведені до народних депутатів, і включити їх у цей доопрацьований законопроект; виключити зміни до статті 25 КЗпП (Кодексу законів про працю).

А також провести декілька дій. Перша дія. Це на базі ваших пропозицій і кабміновських дуже швидко, сьогодні-завтра, напрацювати законопроект про строковиків, який запропонувати на підпис головам фракцій всіх саме з вашими пропозиціями щодо двох місяців у тому числі.

А також провести терміново нараду з асоціаціями роботодавців щодо функціоналу роботодавців у воєнний час під час дій, які стосуються мобілізації. І напрацювати разом з роботодавцями комплекс речей, які можуть взяти на себе роботодавці, що буде робити відповідно територіальний центр комплектації. Це потягне за собою також і функціонал ТЦК, і їх права. Таке рішення.

Дякую, пане Олексій. Дякую, що ви завітали на наш комітет. Дякую, що ви опрацьовуєте...

ГОНЧАРЕНКО О.О. Дякую вам.

ГОЛОВУЮЧА. ...альтернативний законопроект. І ще я хочу подякувати всім нашим народним депутатам незалежно від того, які у нас думки щодо того, що уряд робить, що не робить. Я думаю, що спільно всі ми працюємо на одне – на перемогу і на те, щоб наші всі тексти там, де не встигає уряд, який ми, до речі, змінити не можемо під час воєнного часу, так само як не можемо звільнити себе з посад, тому що Конституцію змінити неможливо. Я ще раз закликаю всіх: ми несемо відповідальність за нашу країну, а тому приходиться працювати 24 на 7 нам на своїй роботі, вона, звісно, не бойова, вона більш така, але психологічне напруження у нас тут достатньо велике, ви представляєте інтереси всіх своїх виборців. Тому я вдячна кожному з вас за всі пропозиції, які сьогодні були висловлені, кожному, незалежно від фракційної приналежності. Дякую.

ПАРЄ, да. Шановні народні депутати, у зв'язку з тим, що ми розпочали працювати щодо пункту номер два і у зв'язку з тим, що у нас є час до 31 січня щодо визначення наших кандидатур до інших, крім ПАРЄ, делегацій, у мене була пропозиція, яку, якщо ви підтримуєте, я прошу поставити на голосування рекомендувати пану Стефанчуку відповідно до його листа від нашого комітету включити до складу ПАРЄ пані Никорак і пана Струневича. Якщо відповідно у пані Ірини і у пана Вадима...

ГОНЧАРЕНКО О.О. А можна, це Олексій Гончаренко, можна попросити слово по цьому питанню?

ГОЛОВУЮЧА. Можна, звісно, на засіданні...

ГОНЧАРЕНКО О.О. Дякую вам дуже.

ГОЛОВУЮЧА. ...слово може брати будь-який народний депутат. Звісно. Дякую, пане Олексію.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Дякую вам дуже, пані Ірина. Вибачте, пані Галина, я вибачаюсь. Значить, я просто хочу довести, шановні колеги, до вас ситуацію. Значить, перше, в ПАРЄ, я представляю Україну в ПАРЄ уже дев'ять років, маю таку честь. І хочу вам сказати, що згідно правил ПАРЄ делегація країни в ПАРЄ – це є делегація, сформована за політичним признаком і за політичним підходом і може формуватися виключно фракціями. Ніякі комітети, при всій повазі до будь-якого комітету, не можуть формувати делегацію країни в ПАРЄ. Делегація країни в ПАРЄ має відповідати волевиявленню громадян в частині квотного представництва політичних сил відповідно до їхньої представленості в парламенті. І подавати кандидатури мають право виключно депутатські фракції.

Також хочу проінформувати вас як член партії "Європейська солідарність" і фракції, що фракція "Європейська солідарність" визначилася і подала кандидатури, це народні депутати Гончаренко і Лопушанський, ті, які були подані ще в 19-му році, і не змінює ці прізвища. Таким чином подання будь-якого прізвища, крім цих від партій, від комітету, вибачте, це є порушення принципів ПАРЄ, це є підстава для оскарження повноважень делегації України в ПАРЄ, це є величезна помилка і це, безумовно, є порушення всіх принципів формування національних делегацій.

Взагалі у своєму розпорядженні Голова Верховної Ради Руслан Стефанчук посилається на статтю 23, де він включає комітети, на статтю 23 Закону про комітети. Я прошу вас ознайомитися із цією статтю, вона дослівно говорить наступне: комітети Верховної Ради мають право приймати участь у формуванні делегацій. Ще раз: не постійних делегацій, а делегацій. Звичайно, що Комітет з питань соціальної політики може сформувати

делегацію в Польщу, Румунію, в будь-яку країну або будь-який орган, але це делегація – не постійна делегація парламенту. Тільки фракції мають право політично подавати кандидатури відповідні.

Хочу звернути вашу увагу, що сьогодні було засідання бюджетного комітету, на якому була вже подібна дискусія щодо пана Пузійчука. Тому що фракція "Батьківщина" подала кандидатури Сергія Власенка і Сергія Соболева, а пана Пузійчука намагаються таким чином подати від бюджетного комітету. І була озвучена позиція фракції "Батьківщина", що це є абсолютно неприйнятно.

Тому, колеги, я дуже прошу вас не робити речі, які виходять за межі здорового глузду, Регламенту, які призведуть до величезних проблем для України в цих парламентських асамблеях, я це вам абсолютно точно кажу. Бо це буде оскарження повноважень, результатом якого буде або виключення української делегації на одну сесію, або взагалі на весь календарний рік, можете собі уявити. Останній, хто такі отримував санкції, була делегація Російська Федерація до їхнього виключення з Ради Європи. Це катастрофічна буде історія.

І останнє. Навіть з точки зору просто державницької. Хтось може мені пояснити, який сенс, напевно, на останньому році повноважень парламенту раптом змінити людей в делегаціях. Ну, наприклад, взяти в ПАРЄ відправити замість Гончаренка, неважливо, якесь прізвище, а Гончаренка відправити в делегацію, не знаю, в Парламентську асамблею НАТО. Ні я нічого не знаю про Парламентську асамблею НАТО, ні можливий мій сменщик в ПАРЄ нічого не знає. Це просто знищити роботу. Тому що робота будується на особистих зв'язках, на позиціях в політичних групах, на позиціях в комітетах, і на все це треба роки. Який взагалі сенс в останній рік повноважень нашого парламенту, скоріше за все останній, ну, може, передостанній, міняти людей і ламати роботу, і ще й ганьбитися на весь світ? Це дуже важливо.

Я тому звертаюся, колеги, до вас і прошу вас врахувати все те, що я сказав безпосередньо. І думаю, що пані Ірині є теж що додати, шановній колезі Никорак. Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, пане Олексію.

Я думаю, що право у комітеті таке є. Крім того, є звернення Голови Верховної Ради України до голів комітетів про те, щоб комітети свої рекомендації зробили.

Більше того, робота щодо соціальної політики на міжнародному рівні за визначенням не тільки там моєї як голови Комітету з питань соціальної політики, але й про це наголошувала і Юлія Володимирівна Тимошенко, є незадовільною. Таким чином ми можемо визнати, що робота на міжнародній арені, в тому числі делегації в ПАРЄ і в інших делегаціях, і я б сказала, що в спеціальних місіях, це називається, відповідно до конвенції називається спеціальною місією, в Україні, на жаль, окремого закону про спеціальні місії нема, вони відсутні. Нема різниці між парламентською спеціальною місією, між урядовою і між президентською спеціальною місією, взагалі нема розуміння, хто має право приймати участь. В Україні не імплементований Закон Логана, який є в Америці вже, я не знаю, з тисяча вісімсот якогось там року, і щодо приватної переписки, і щодо інтересів України.

Тому це питання дійсно дискусійне, але наразі право у комітеті відповідно до 23 статті є. Я думаю, що в нашому комітеті, пан Олексій, ми всі читаємо закони, і тому пропозиція є, є лист від голови комітетів і комітет може визначитися. Це не суперечить тому, що під час формування делегації як такої пан Стефанчук буде визначати це відповідно за правилами ПАРЄ, а відповідно пропорційному представленню кожної фракції. Але кожен комітет має подати свого фахівця, який знайомий з тим чи іншим питанням.

Я особисто стикаюся з багатьма проблемами підготовки членів делегації ПАРЄ, відповідно Марії Мезенцевої чи Наталухи, відповідно по соціальних питаннях. Я і Олені Мошенець надавала неодноразово купу

матеріалів. Водночас ті народні депутати, які приймають участь у ПАРЄ, не представляють повністю соціальну політику. Про це, до речі, ми розмовляли і в приватній розмові з пані Ольгою Стефанішиною. Це недолік, тому що вся наша соціальна політика сьогодні фінансується за рахунок наших європейських і інших наших світових партнерів, і, зокрема, відповідно і Німеччина, яка несе основний майже 50-відсотковий тягар фінансування всієї соціальної політики України. І відповідно питання, що саме фінансують європейські платники податків, наскільки ті соціальні речі, які відбуваються в Україні, відпрацьовані технологічно в управліннях соціальної політики, яким чином ми концентруємо наразі цей ресурс, який вже сьогодні є ресурсом європейського платника податку, ці питання мають висвітлюватися більш професійно.

Саме тому я особисто вважаю, що представники Комітету соціальної політики мають бути в делегації ПАРЄ, саме тому, що ситуація кардинально змінилася, бюджетна ситуація за ці рази, і комітет може це пропонувати для пана Стефанчука. Для того, щоб це пропонував комітет, а не тільки Третякова чи хтось інший, для того комітет має визначитися, кого він зі свого складу вважає найбільш професійним. Але матриця в ПАРЄ, участь і комітету, і участь фракцій, є відповідно пропорційне представлення всіх виборців, воно має відбуватися. Яким чином визначаються вже потім фракції кого включать, кого ні, це вже питання фракційне, коли голови фракцій разом з Головою Верховної Ради зберуться, почекають і подивляться на пропозиції комітетів. Але комітет відповідно до рекомендацій Кокса і інших міжнародних структур має підвищувати свою роль, саме тому що в комітеті сконцентровані фахівці, які займаються соціальною політикою, саме тому роль комітетів повинна підвищуватися. Про це неодноразово наголошував і пан Стефанчук, і інші наші представники, і міжнародні. Тому я думаю, що це одна із частин того, що комітет може пропонувати своїх фахівців, не тільки політично, але й професійно формувати тих представників, які знайомі з відповідними політиками, які є викликом часу.

От така позиція. Тому не виконати листа Стефанчука...

ГОНЧАРЕНКО О.О. Я вибачаюся, просто тут важливий нюанс, ви сказали: а потім фракції. Фракції вже визначилися, фракції в ті самі терміни до 8-го числа мали подати і вони вже подали. Це перше. А по-друге...

ГОЛОВУЮЧА. Окей, я теж рекомендувала фракціям послухати і пропозиції комітету.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Звичайно. А по-друге, в мене питання, а ви можете людину подавати насильно, тобто без згоди людини?

ГОЛОВУЮЧА. Відповідно ви втрутилися в той час в ведення комітету, коли запропонувавши ці кандидатури, я попросила, щоб ці кандидатури дали зворотний зв'язок. Ви почали зараз дискусію взагалі про легітимність роботи комітету як такого. Легітимність роботи комітету підтверджується і 23 статтею, і листом-зверненням від Голови Верховної Ради. А далі ми вже будемо тут в комітеті розбиратися. Дякую за ваш коментар.

Будь ласка, була моя пропозиція, може будуть інші пропозиції. Пані Тетяна Циба визначилася, вона подала свою заяву офіційно щодо того... Регламент наш, до речі, регламент комітету, регламент, Закон про комітети, Закон "Про Регламент Верховної Ради України" не визначає, яким чином обираються кандидатури на обговорення в комітеті. Я це дивилася і це було перше питання моєї реакції на лист Голови Верховної Ради, що якщо комітет буде подавати рекомендації, то хто їх ці рекомендації надає, чи сам народний депутат подається. Я абсолютно є приверженцем того, що є бажання людини працювати в таких делегаціях і вона працює. Якщо людина сама не хоче, то в цьому випадку, звісно, примусово її ніхто не примусить. І це була виключно моя пропозиція як члена комітету, навіть не як голови. Тому от така пропозиція.

Я ще раз повторюю, що, і ми мусимо це обговорити, що там є пропозиція пані Никорак і пана Струневича тільки по ПАРЄ. По всіх інших пропозиціях я би просила народних депутатів визначитись для того, щоб на наступних засіданнях комітету ми обрали механізм, матрицю свою, яким чином наш комітет, це теж, до речі, пропозиція Юлії Володимирівни, вона колись пропонувала міжнародні організації, зробити матрицю, де має бути представлений комітет, яким чином, якими делегаціями, для того, щоб у нас був баланс представлення інтересів Комітету соціальної політики. І не було там бажання, що хтось тут щось узурпує, а щоб ми всі разом працювали на благо соціальної політики України як такої. Тому це лише пропозиція.

У мене прохання висловитися пані Никорак, пана Струневича і відповідно всіх інших народних депутатів. Дякую за те, що слухали.

Юлія Тимошенко, будь ласка, потім Ірина Никорак.

Пані Юлія, ви з нами? Будь ласка, ви, потім Ірина Никорак.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Так, я включилась. Пані голово, чуєте мене, так?

ГОЛОВУЮЧА. Чуємо, чуємо.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Дивіться, справа в тому, що в цьому питанні базовим все-таки є комітет з питань міжнародної діяльності. Ви ж погоджуєтесь зі мною, що це їх базова взагалі історія, це постійні делегації, як делегуються, як, куди делегуються. Так-от сьогодні вранці було засідання цього базового комітету з міжнародних справ, і вони дуже чітко проголосували всі одностайно проти взагалі того, щоб був цей якийсь великий масштабний перерозподіл, тому що визнали це незаконним. Сьогодні таке рішення є, і мені здається, на нього треба, по-перше, потрібно звернути увагу.

По-друге, в Парламентській асамблеї Ради Європи немає представників від парламенту профільних, там по фінансам, по економіці, по соціальній

політиці, просто не існує. Там універсальні люди, які, в принципі, володіють всіма питаннями, так, як і в парламенті не може бути депутата якогось прямо базово-профільного, тому це трошечки все дивно виглядає. У мене немає питань до професійності наших колег, які подали заяви щодо свого членства в Парламентській асамблеї Ради Європи. У мене є просто питання, навіщо, коли у нас зараз ворог мотлошить нашу країну, навіщо нам влаштовувати бої всередині політикуму. Ми ж всі розуміємо для чого це все затіяли, для того, щоб пару людей з опозиційних фракцій викинути з ПАРЄ, тому що вони, ну, незручні просто. І от така величезна, абсолютно неймовірна і абсолютно непотрібна робота зараз на цю тему проводиться.

Тому ми з великою повагою і до пані Никорак, і до пана Струневича відносимося і цінуємо їх професійність. Але наша команда по цьому питанню утримається, так, як утримались сьогодні всі члени комітету з міжнародних справ, тому що воно некоректне і воно абсолютно політично недоцільне зараз, воно і незаконне, що дуже важливо.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, пані Юлія.

Я все ж таки думаю, що не дарма Голова опрацював положення ціле, да, ну, ви ж бачили, що це там на скількох сторінках.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Так я ж вам сказала, в чому реальна глибинна причина. Це всі знають.

ГОЛОВУЮЧА. От у мене ніякої глибинної причини нема, у мене є там віщепрем'єр з цього питання.

ТИМОШЕНКО Ю.В. У вас точно немає. Я вам просто говорю, що знає весь парламент, весь парламент знає, що просто забирають у непокорних посади. Я не думаю, що це так треба робити.

ГОЛОВУЮЧА. Мені потрібно просто, щоб хтось соціальну політику представляв, а насправді, ви знаєте це, скільки людей в парламенті займаються соціальною політикою, Юлія Володимирівна. Тобто я їх можу обрахувати на пальцях однієї руки.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Дивіться, а ви знаєте, скільки від "слуг народу" представники в ПАРЄ? Якщо ви, наприклад, хотіли би замість якогось представника, який, умовно, має базову економічну освіту, направити іншого представника, який буде займатися соціальними питаннями, так це в межах партії "Слуга народу" можна... фракції "Слуга народу" запросто зробити. Ну, ми ж то знаємо, що просто зараз будуть забиратися такі посади в постійних делегаціях у двох опозиційних фракцій. Ну, це неправильно. Слухайте, ви в більшості, ви можете робити що заманеться, но просто справа в тому, що це спокуслива дуже річ, маючи абсолютну владу, робити абсолютно незаконні речі, воно просто недовго буде тривати так.

Тому є у мене просто прохання, щоб ви розуміли позицію нашої команди, ми утримуємося не тому, що ми не поважаємо наших колег або вважаємо, що вони не мають відповідної компетентності для такої роботи, а це виключно на базі, скажімо, законної позиції ми будемо триматись.

Дякую. І ми утримуємося при голосуванні.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую. Дякую, пані Юлія. Дякую за вашу позицію.

Будь ласка, Ірина Никорак, потім пан Струневич, якщо я не ...

НИКОРАК І.П. Хотіла набагато раніше прокоментувати, але в мене не було змоги просто увірватися в цю палку дискусію.

Ну, перше, відповім на репліку пані Юлії. Я не писала заяву про те, щоби мене включити в постійну делегацію ПАРЄ. Я хочу подякувати Галині

Миколаївні за високу довіру і за те, що ви запропонували мою кандидатуру, це було для мене за честь працювати в парламентській делегації ПАРЕ.

Але у нас є дуже принципова позиція нашої політичної сили "Європейської солідарності", яка заключається в тому, що ми зберігаємо тих кандидатів, які були делеговані за квотним принципом від нашої фракції ще у 2019 році, це пан Гончаренко і пан Лопушанський. І від нашої політичної сили, якщо я не помиляюся, сьогодні вранці чи вчора ввечері вже офіційний лист на спікера Верховної Ради був направлений, і там вказано, що ми зберігаємо двох кандидатів від нашої політичної сили до ПАРЕ. Тому я вважаю, що з мого боку це було б неправильно зараз, скажімо, давати згоду на те, щоби комітет делегував мою кандидатуру до ПАРЕ, тому що на практиці це може породити багато юридичних неузгодженостей, і це напряду повпливає на те, що можуть бути інші кандидати, ніж тих, які делегувала наша політична сила. І це було наше колегіальне, виважене, спільне рішення.

Тому я дякую, але залишусь на такій позиції.

ТИМОШЕНКО Ю.В. До речі, наш Андрій Пузійчук теж відкликав заяву. Просто молодий депутат, не розібрався, що там відбувається, і всунув якусь заяву.

ГОЛОВУЮЧА. Таким чином, є пропозиція нікого не подавати.

Пані Юлія, а ще питання в мене не тільки по ПАРЕ, там своя атмосфера, свої традиції і таке інше, свої зв'язки. А що стосується інших делегацій, що ви думаєте з цього приводу? Нам є сенс опрацювати і подати кандидатури до інших: і до ГУАМ, і до Центральноєвропейської ініціативи? Тобто не те, що стосується ПАРЕ. І до ОБСЄ, наприклад, там профільні соціальні питання.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Пані Галина, справа в тому, що просто, ну, 30 років це визначається по квотному принципу фракцій. Ніколи в житті

комітети не брали участі в цій ситуації, тому що вона абсолютно... скажімо, на базі комітетів не можуть бути дотримані квоти кожної фракції. А всі постійні делегації, я підкреслюю – постійні делегації, вони абсолютно, в тому числі і по внутрішнім документам цих міжпарламентських асамблей, теж передбачають квотний принцип.

Тому моя думка, якщо ви питаєте, то в кожній фракції все абсолютно вже 4 роки працює, розписано, немає ніяких проблем, і працює законно. І зараз зривати людей, їх зараз в якийсь стрес вганяти, якісь ворожнечі сіяти, в одній фракції, міжфракційні, ну, це... І, крім того, це незаконно.

Тому наша фракція буде по всім абсолютно постійним делегаціям утримуватися. Якщо будуть прості делегації формуватися від комітету, ми двома руками завжди підтримаємо це. І вважаємо, що це потрібна робота, це те, про що ви говорили, що нам треба більше делегацій нашого комітету направляти до єврокомісарів, направляти до, наприклад, Міжнародної організації праці, до інших подібних організацій. Отут я повністю тотально підтримую – делегації, а ми можемо сформувати делегації прямо на базі нашого комітету, і це буде дуже правильно.

Тому ми не будемо голосувати, наша команда буде утримуватися по всіх абсолютно постійних делегаціях, які будуть в комітеті голосуватися. Но ми пану Стефанчуку передали все буквально по пунктах, хто у нас, де працює, і подали це не як подачу нових кандидатур, а просто як інформацію, які депутати і в яких постійних делегаціях у нас працюють вже 4 роки.

Дякую дуже.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, пані Юлія.

Шановні народні депутати, тоді з фракції "Слуга народу" прошу висловитися, яке рішення ми будемо приймати. Там я готова зняти кандидатури, свої пропозиції і не голосувати по ПАРЄ сьогодні, не приймати ніяких рішень, а по інших визначитися до 31 січня. У нас буде час, яким

чином ми будемо діяти далі уже разом з фракціями. Тим більше, що через 15 хвилин почне працювати Погоджувальна рада, на яку теж...

ТИМОШЕНКО Ю.В. Неймовірно розумне і мудре рішення було би ваше таке.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, пані Юлія.

Пані Ірина Никорак і, будь ласка, хтось із наших. Ірина, будь ласка, пані Ірина.

НИКОРАК І.П. Це, вибачте, була "стара" рука, Галина Миколаївна.

ГОЛОВУЮЧА. А, у вас не може бути "старої" руки.

Будь ласка, хто-небудь. Пан Струневич, пан Вадим. Так, гаразд, зняв кандидатуру. Ще хто-небудь, є бажаючі виступити?

Гаразд. Тоді я знімаю свою пропозицію. У зв'язку з тим, що по цьому питанню не надходило інших пропозицій саме щодо ПАРЄ, ми це питання, вважаю, що ми його обговорили. Закриваю засідання комітету. Щодо інших делегацій, обговоримо вже в залі. І всім, хто приймає участь у Погоджувальній раді, пропоную перебраться до сталого зв'язку.

Дякую всім. Слава Україні! Дякую сьогодні за нашу роботу.